

ESÉLYKIEGYENLÍTŐ FELVÉTELI TRÉNING

A feladatlapokat készítette:

Bányai Csilla
matematikatanár, gyógypedagógiai asszisztens

Bartók Júlia
magyartanár

Vadász Viktorné
magyartanár, gyógypedagógiai asszisztens

BTMN és SNI adaptáció:

Fűzi Katalin
gyógypedagógus

Szerkesztő, sorozat tervező:

Vadász Viktorné

Felelős kiadó:

Képességforrás Egyesület
ny. szám: 01-02-0017044
1119 Budapest, Tétényi út 72/B
www.egyesulet.kepesssegforras.hu

Az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning teljes sorozat támogatója

Újbuda Önkormányzata:

Képességforrás Egyesület * Budapest, 2023

1. Köszöntő

Kedves Szülők, tisztelt Kollégák!

Az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning 3. füzete egy 4 részes sorozat második darabja. Praktikussági szempontból a szakmai részt is elosztva, évszak tematikára bontottuk az anyagot: az 1. füzet tematikájában a telet, jelen 3. kötetünk tematikájában az őszt és a tervezett 4. füzet tematikájában a nyarat öleli fel. Így fog össze az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning 1-4. füzete egy teljes felkészítési évet, alkalmat adva a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) eredményes otthoni és többségi oktatásban történő felkészítésére.

Minden kötet tartalmazza a felvételin elvárt tudásanyagot, annak pontos kalibrálásával gyakoroltatja magyarából és matematikából a gyerekeket. Egyben mintát ad a pedagógusok, fejlesztők és gyógypedagógusok számára, hogy a gyakorlati tapasztalataink alapján milyen feladatokon juttathatók el a különleges bánásmódot igénylő gyerekek a sikeres felvételi megírásához.

Az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning füzetsorozatot olyan szülőknek szántuk, akiknek a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) gyermeke integrált oktatásban vesz részt és jelenleg középiskolai központi írásbeli felvételre készül; valamint olyan pedagógusoknak, elsősorban magyar- és matematikatanároknak, akiknek 8.-os, középiskolai írásbeli felvételi előtt álló osztályában különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanuló van.

A különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulókkal foglalkozó fejlesztő- és gyógypedagógusok munkája mellett a család és a szaktanárok is segítséget tudnak nyújtani a 8. osztályos tanulók középiskolai írásbeli felvételre történő felkészüléséhez. Anyagunk segítséget ad ahhoz, hogy akár a szülő otthoni munkával; akár a szaktanár órai differenciálással tudja előmozdítani a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók készülését. Az anyag használata nem pótolja, hanem kiegészíti a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók esetén a fejlesztő- és gyógypedagógus szakmai munkáját, célja nem önmagában a fejlesztés (habilitáció vagy rehabilitáció), hanem a felvételre való speciális készülés.

Szülők számára az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning levelező és jelenléti formában is igénybe vehető, a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulóknak az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréninggel való eredményes taníthatóságát a Képességforrás Egyesület bejelentkezéssel alapon térítésmentesen vizsgálja. Amennyiben a vizsgálat pozitív eredményt hoz, tehát a tanuló alkalmasnak látszik erre a rendszerű képzésre, akkor a szülő döntése alapján történő formában kaphatja ezt meg: az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning füzet letöltésével és otthoni használatával, levelező rendszerű oktatásban, valamint jelenléti oktatásban a Képességforrás Egyesület székhelyén.

Kérjük, hogy az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning 3. füzetében lévő feladatlapok használata előtt figyelmesen olvassák át, hogy pedagógus és gyógypedagógus kollégáink valójában mely tanulók számára ajánlják elsősorban ezt a kiadványt.

Kiadványunk felépítése a gyakorlati hasznosításhoz igazodik: különválasztottuk az elméleti alapvetéseket a feladatbanktól, hogy az egyes feladatok könnyen nyomtathatók legyenek közvetlenül a pdf formátumú dokumentumból.

Kérjük, hogy a Képességforrás Egyesület és az egyes feladatok alkotóinak szerzői jogait tartsák tiszteletben, az anyagot kizárólag a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók otthoni ill. iskolai kiegészítő képzésére, vagyis középiskolai írásbeli felvételre történő felkészítésére használják fel, a kiadvány választott oldalainak egészében történő nyomtatásával.

Az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning kiadványsorozat 3. füzetének megjelenését udapest Főváros XI. kerület Újbuda Önkormányzatának támogatása tette lehetővé.

Speciális felkészítő munkájukhoz, valamint az érintett tanulók felvételijéhez sok közös örömet és együtt elért sikert kíván a Képességforrás Egyesület csapata nevében

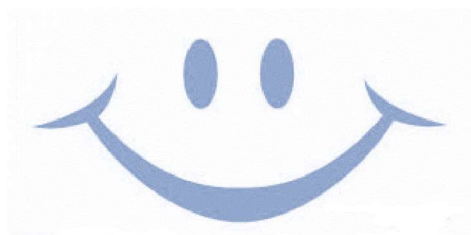
Vadász Viktorné
egyesületi elnök

Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning 3. füzet

Tartalomjegyzék

1. A Képességforrás Egyesület és az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning ..... 5.
  - 1.1. Bemutatkozás
  - 1.2. Esélyegyenlőségi tevékenységünk
  - 1.3. Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning
2. Füzet sorozat az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréninghez..... 7-9.
  - a. A füzet sorozat ötlete és célja
  - 3.2. A füzet sorozat bemutatása
  - 3.3. A füzet sorozat tervezett kötetei
4. A különleges bánásmódot igénylő tanulók középiskolai felvételijé ..... 10-11.
  - a. A különleges bánásmódot igénylő tanulók (SNI, BTMN) középiskolai felvételijéhez kapcsolódó fogalmak
  - b. A különleges bánásmódot igénylő tanulók (SNI, BTMN) középiskolai felvételijének jellemzői
  - c. A különleges bánásmódot igénylő tanulók (SNI, BTMN) felvételi esélyeinek növelési lehetőségei
5. Feladatbank: magyar és matematika feladatlapok ..... 13-92.
  - a. Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning Magyar feladatlapok
  - b. Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning Matematika feladatlapok

1. A Képességforrás Egyesület és az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning

1.1. Bemutakozás

A 2018-ban létrejött Képességforrás Egyesület (akkor még más szervezeti formában) 2012 óta foglalkozik középiskolai felvételre történő egyéni felkészítéssel. Számtalan tapasztalatunk halmozódott fel ezen a területen és kidolgoztunk egy önálló módszertant a sikeres felkészítéshez, valamint egy dinamikus növekvő feladatbankot alkottunk, mely jelenleg több, mint 4 500 oldalnyi anyagot tartalmaz. Összeállítottunk egy teljes felkészítő tanévre vonatkozó tesztsort, amely alkalmas a felvételre történő készülés során a haladás mérésére és kreatív kérdéseivel proaktív módon felkészíti a tanulót a váratlan kérdésekre sikeres megválaszolására.

Egyesületünkben önkéntes és alkalmilag megbízott kollégáink magyartanárok, matematikatanárok, fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok és gyógypedagógiai asszisztensek. Az ő közös munkájuk eredménye a feladatbank, a módszertan és a tesztsor.

Felvételi tréningjeinken elszakadunk a hagyományos felkészítési módoktól, célirányosan közelítünk az egyes feladattípusok megoldási technikáinak és az előírt követelményeknek az elsajátítására, a leggyorsabb és leghatékonyabb megoldások megtanítására. Nem az eddig közzétett korábbi felvételi feladatsorokat használjuk és nem a hagyományosnak tekinthető, egyes kiadványokban elérhető, a felvételi tesztekhez hasonló tesztsorokat alkalmazunk, hanem olyan feladatokat állítunk össze, amelyek a legfontosabb részelemeket önállóan gyakoroltatják, alakítják a gyerekek felvételihez szükséges készségeit, alkalmasak arra, hogy egyedi problémákra reflektáljanak.

1.2. Esélyegyenlőségi tevékenységünk

Munkánk megkezdése után szinte azonnal érződött, hogy egyre több olyan szülő keres meg minket, akiknek gyereke különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) státusszal rendelkezik, esetleg felmerült ennek gyanúja (diagnosztizálatlan esetként) vagy éppen a jelentkezéskor állt vizsgálat alatt. Emiatt szinte azonnali hatállyal meg kellett kezdenünk az anyagunk adaptálását különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) gyerekek problémáihoz. Önkénteseink között – akik magyartanárok és matematikatanárok – kerestünk olyan gyógypedagógiai, fejlesztőpedagógiai vagy gyógypedagógus asszisztensi végzettséggel rendelkezőket, akik alkalmasak annak a felmérésére, hogy az egyes különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) területek milyen módon érintettek a felvételiben, valamint képesek magyar és matematika szaktárossal együttműködve a feladatbank egy részének a sajátos nevelési igény különböző területeihez történő átalakítására.

Az évek során szakértőink segítségével megkezdtuk Tudásépítő fantázianevű feladatbankunk és tesztsoraink specializálását az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning résztvevői számára. A munka folyamatosan halad, egyre bővebb kínálatot biztosítva ehhez a különleges tréningfajtaéhoz.

A Képességforrás Egyesület folyamatosan tart Esélykiegyenlítő Felvételi Tréningeket egyéni formában a teljes Tudásépítő fantázianevű specializált anyagának segítségével. Ezekon a tréningeken kimagasló eredményeket érünk el a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN), valamint olyan többségi gyerekek esetében, akiknek besorolásuk/diagnózisuk ugyan nincs, de saját felméréseink alapján kizárólag az anyagunk esélykiegyenlítő részével készíthetők fel eredményesen a középiskolai felvételre.

2. Füzet sorozat az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréninghez

2.1. A füzet sorozat ötlete és célja

Az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning egyes anyagainak önálló füzetbe foglalása és közzététele a Képességforrás Egyesület kiemelt célja a 2022/23-as és 2023/24-es tanévben. Az ötlet létrejötte mögött az a sajnálatos tapasztalatunk áll, hogy kevés a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulóra jutó gyógypedagógus, valamint a magyar- és matematika szaktanárok érhetően kevesen rendelkeznek annyi gyógypedagógiai ismerettel, ami lehetővé tenné az integráltan tanuló különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók sikeres felkészítését a középiskolai írásbeli felvételire.

Célunknak és egyben feladatunknak érezzük, hogy ebben a nehéz helyzetben kézzelfogható és azonnal alkalmazható segítséget, feladatbankot adjunk a szülők és szakpedagógus kollégák kezébe, amit válogatás és további alakítások nélkül tudnak felhasználni az érintett gyerekeknek a fejlesztésére.

2.2. A füzet sorozat bemutatása

Az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning füzet sorozat megjelenő füzeit a Képességforrás Egyesület oldaláról pdf formátumban, letölthetően, térítésmentesen bocsátjuk rendelkezésre az érdeklődő szülők, szaktanárok, gyógypedagógusok számára.

A felkészítés során a 4 füzet együtt tesz ki egy felkészítő évet, amit a Képességforrás Egyesület a 7. osztály második félévében, a 7. osztály utáni nyári szüneti időszakban és a 8. osztály első félévében határoz meg. Az egyes füzetek természetesen önállóan is használhatóak, de teljes értékűvé a 4 füzet együtt válik.

A Képességforrás Egyesület Tudásépítő fantázianevű feladatbankjának különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók számára adaptált anyagából válogatunk összesen 4 füzetnyi anyagot, mely felöleli a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) felkészítés legfontosabb területeit. Ebből 2 füzetet a 2022/23-as és 2 füzetet a 2023/24-es tanévben adunk közre. A négy füzet együttesen kb. 500 oldalnyi közvetlenül használható fejlesztő anyagot kínál majd az érintettek számára térítésmentesen.

A feladatok témáját, ahol ez lehetséges volt, maguk a résztvevő gyerekek javasolták, ez segített abban, hogy a számukra érdekes területeket jeleníthessünk meg. A feladatok közös jellemzője a kreatív, problémacentrikus kérdésfeltevés és az ismerősség kiaknázásával a módszer gyakoroltatás. Feladataink a lehetséges mértékig alkalmazkodnak az ünnepekhez, melyek a felkészülés félévére esnek, ez aktuálissá teszi a tanulók számára a felkészülést, ami az ő esetükben szintén teljesítményt elősegítő tényező lehet. Minden feladatlapunk bevált a gyakorlatban, több éve bizonyítanak, sok gyereknek segítettek már az eredményes felkészülésben. Kizárólag olyan feladatokat adunk közre, amelyek általános különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) problémák esetén használhatók. Nem helyettesítik a rászoruló tanulók fejlesztőpedagógus ill. gyógypedagógus által történő általános fejlesztését, rehabilitációját vagy rehabilitációját, de egyértelműen segítséget adnak a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók számára a középiskolai felvételire történő sikeres felkészüléshez.

2.3. A füzet sorozat tervezett kötetei

Most az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning 2. füzet kiadványt bocsátjuk útjára. Ez a kötet magyarból szövegértési, komplex (legalább négy területet felölelő) és a tavaszi ünnepekhez kapcsolódó feladatokat, matematikából térgeometriai, szöveges és a tavaszi ünnepekhez kapcsolódó feladatokat tartalmaz.

Az 3. füzet feladatai, ahogy a már megjelent és a még következő tervezett füzet feladatai is majd, a három kategóriából egy-egy feladat kiemelésével akár egy teljes tanórát is kitöltenek a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók esetében. Ez lehetőséget ad arra, hogy a szülők egy-egy délutáni teljeskörű gyakorlást adjanak a gyerek számára, ill. a pedagógusok egy-egy gyakorló órán differenciálásként használhatják. A feladatlapok minden esetben komplexek, tehát nem szükséges (és nem is lehet) fejlesztési területekre bontani őket, ahogy a felvételi sem ilyen rendszer szerint kategorizál. Tudjuk, hogy ez ellentmond a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók fejlesztésének elveivel, de mint hangsúlyoztuk, az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning nem a fejlesztőpedagógusok és gyógypedagógusok által végzett fejlesztést helyettesíti a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulóknál, hanem speciális módon készíti fel őket a többségi gyerekek által is írt felvételi teszt sikeres teljesítésére.

A feladatok összeállításakor arra törekedtünk, hogy a komplex feladatokban felhasznált szövegek a gyerekek számára érdekesek legyenek, ezzel növelve a motivációjukat. Gyakran kérdezzük őket, hogy milyen témáról szeretnének feladatlapot, valamint feldolgozunk számukra friss eseményeket, érdekességeket, amely az életkoruknak megfelel. Az ünnepeket történelmi, kulturális és néprajzi oldalról közelítjük meg, arra törekszünk, hogy kitöltésük során ismerkedjenek a magyar hagyományokkal, kultúrával és történelemmel. Minden komplex feladatlap tartalmaz legalább 4-5 grammatikai területről keresnivalókat, egyszerre mozgatja a gyerekek fejében a tudásanyagot, nem részekre bontva. Így jobban és folyamatosan látják és használják a grammatikai összefüggéseket, az állandósuló ismétlés folytán több esélyt kapnak a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók is a sikeres felvételihez szükséges ismeretek rögzítésére.

A további kötetekben egyéb területekhez kínálunk anyagokat, felölelve a felvételi felkészítés legfontosabb, – az iskolai munka által kevésbé érintett – területeit, különös tekintettel azokra a felvételi által meghatározott területekre, amely a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók esetében általában nehézséget jelentenek.

Mindezzel együtt az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning füzetek alkalmasak azoknak a többségi gyerekeknek fejlesztésére, akiknek ugyan nincs besorolásuk/diagnózisuk, de egyértelműen érződik az érintettségük és/vagy valami egyéb okból lemaradásuk keletkezett egyes – a középiskolai felvételit érintő – területeken.

A sorozat megjelent kötete:

Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning 1. füzet (2022/23-as tanév novembere)

Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning 2. füzet (2023/23-as tanév májusa)

A sorozat további (tervezett) kötetei:

- Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning 4. füzet (2023/24-es tanév vége): magyarból halandzsza szövegekre épülő feladatok, helyesírási kreatív feladatok és a nyári ünnepekhez kapcsolódó feladatok, matematikából komplex szöveges feladatok, statisztikai feladatok és a nyári ünnepekhez kapcsolódó feladatok.
- Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning 1-4. füzet MEGOLDÁSOK (2024/25-ös tanév szeptembere): egy füzetbe foglalva jelentetjük meg az 1-4. füzet összes feladatának megoldását, mivel a 4 füzet gyakorlatilag egységet alkot.

3. A különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók középiskolai felvételi

3.1. A sajátos nevelési igényű (SNI), valamint a beilleszkedési-, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) tanulók középiskolai felvételijéhez kapcsolódó fogalmak

A sajátos nevelési igény (továbbiakban SNI) nem diagnosztikus kategória, hanem olyan gyűjtőfogalom, amely többletjogokat biztosít. A jelenleg hatályos köznevelési törvény a nemzetközi gyakorlat szerint jogi értelemben használja az SNI fogalmát.

A köznevelési törvény szerint a kiemelt bánásmódot igénylő gyermek, tanuló fogalmán belül különleges bánásmódot igénylő gyermeknek, tanulónak minősül mind a sajátos nevelési igényű (SNI), mind a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN), mind a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló. A két fő státusz fogalmi elhatárolását a köznevelési törvény értelmező rendelkezései határozzák meg.

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság (feladatköri elhatárolás alapján a tankerületi szakértői bizottság) szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek

3.2. A különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók középiskolai felvételijének jellemzői

A középiskolai felvételi során rájuk vonatkozó szabályok a következő linkre kattintva olvashatók: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/beiskolazas/tajekoztatok/KIFIR_kulonleges_banasmodot_igenylo_tanulok.pdf

A középiskolai felvételi írásbeli részére vonatkozóan a BTMN tanulók, a beszerzett szakértői vélemény alapján, 15-15 perc (egyre több helyen 30-30 perc) időhosszabbítást kapnak tantárgyanként, valamint matematika tantárgyból számológép használatot engedélyezhet az intézmény vezetője. A legnagyobb nehézség a számukra, hogy ugyanazt a felvételi tesztet írják, mint többségi társaik. SNI tanulók esetében lehet esély egyéb könnyítésekre, amelyek a szakértői véleményükben kiemelten megtalálhatók.

A Képességforrás Egyesület a felvételig vonatkozóan a képzés területén tevékenykedik, felállalva a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) gyerekek felvételi felkészítését mindkét írásbeli tantárgyból. A felkészítés egyáltalán nem érinti ezekben a gyerekeknek az általános fejlesztését, mely fejlesztőpedagógusok és gyógypedagógusok feladata, hanem a speciális igényeik figyelembevételével történő felkészítést takarja, konkrétan a középiskolai felvételi vizsga sikeres letételére való felkészülést.

3.3. A különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók felvételi esélyeinek növelési lehetőségei

A Képességforrás Egyesület Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning és az ehhez kapcsolódó Esélykiegyenlítő füzet sorozat az SNI státuszú tanulók közül elsősorban az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők számára, míg a BTMN státuszúak közül valamennyi alkategória számára alkalmas.

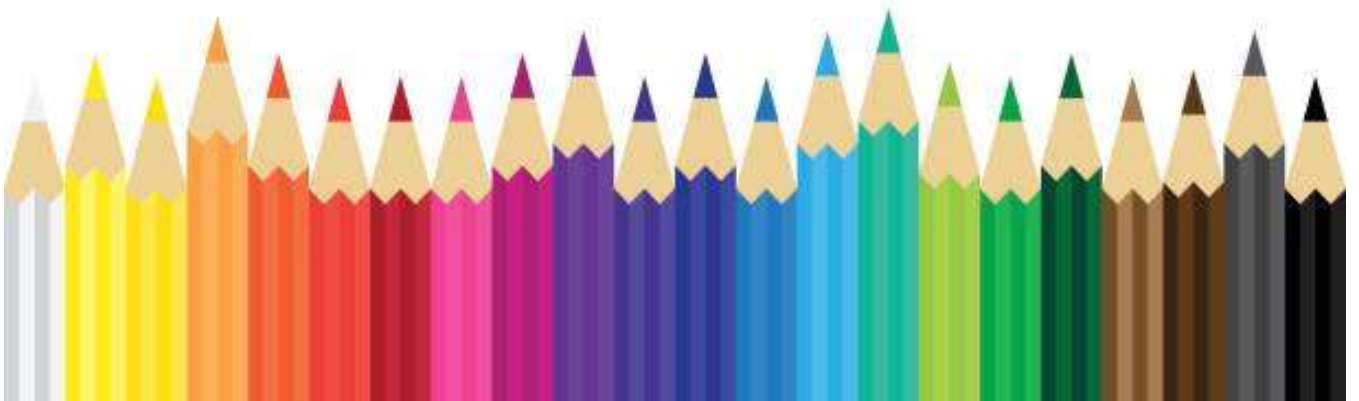
A többségi tanulók középiskola felvételig történő felkészítése többnyire a nem megfelelően elsajátított anyagok pótlásából, az iskola által kevésbé érintett területek megismertetéséből és gyakoroltatásából, valamint a tesztírási rutin kialakításából áll.

A különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók középiskolai felvételig történő felkészítése sokkal komplexebb folyamat: többségük nem fog eljutni a középiskolai felvételi anyagának biztos ismeretéig, de esélyük van egy számukra gondosan összeválogatott anyag elvégzésével a kulcskérdések megértésére és a hozzájuk kapcsolódó feladatok rutinszerű megoldások elsajátítására. Számukra nagyon fontos a sokféle anyagon való gyakorlás, hogy ne lepődjenek meg egy szokatlan (az eddigi tesztekben nem használt) kérdésfeltevésen, képesek legyenek felismerni és mozgósítani az adott feladathoz szükséges tudáselemeket. A Képességforrás Egyesület Esélykiegyenlítő Felvételi Tréningje és a hozzá készült Tudásépítő fantázianevű feladatbank a Képességforrás saját módszertanát tükrözi a középiskolai felvételig történő felkészítéssel kapcsolatban.

Szívesen fogadjuk a használat közben keletkezett észrevételeket, hiszen minden visszajelzés segíti, hogy jobbra tudjuk tenni a feladatlapjainkat és a segítségükkel végzett munkánkat.

Nekünk bevált ez a módszertan és a feladatcsomag, kívánjuk, hogy a kedves szülők és tisztelt pedagógus társaink is ugyanilyen haszonnal alkalmazzák majd a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) gyermekeik és tanítványaik körében.

Kérjük, hogy a Képességforrás Egyesület és az egyes feladatok alkotóinak szerzői jogait tartsák tiszteletben, az itt közvetkező feladatbank anyagait kizárólag a különleges bánásmódot igénylő (SNI, BTMN) tanulók otthoni ill. iskolai kiegészítő képzésére, vagyis középiskolai írásbeli felvételire történő felkészítésükre használják fel, az Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning 3. füzet választott oldalainak egészében történő nyomtatásával.

**Esélyegyenlőségi
Felvételi Tréning
3. füzet
Feladatbank**

MAGYAR FELADATLAPOK

EKT Füzet 3./1. SZÖVEGÉRTÉS

László Noémi: Mindig van valami

Mindig van valami

nagy feladat. Leszaladni az ezer métert,
fejben szorozni, átúszni a medencét
keresztben, víz alatt; vállalni a hibát,
főleg, ha nincs rá mentség.

Mindig van valami, amit nem értek,
kihagyok, elsietek, összetépek. Elég
megerőltető ezek után szépen, egyenes
háttal kacagni a képen, hogy lássák:

vidám vagyok és egészséges,
mint a makk. Mert a gyerekek
olyan boldogak.

- 1) Mennyi mondat a vers? .....
- 2) Miért szokatlan a vers címének és szövegének kapcsolata? .....
.....
- 3) Mi az, amiből mindig van valami? Foglald össze néhány szóval! .....
.....
- 4) Milyen két, tanórához kapcsolódó dolog kerül elő a versben? Melyik tanórához kapcsolódnak?
.....
- 5) Melyik szóláshasonlatot építette be a költő a versbe? .....
- 6) Milyen ismétlődés alakzatot épített be a versbe a költő? Húzd alá!
Milyen érzetet kelt ez az olvasóban? .....
.....
- 7) A *leszaladni*, a *keresztben*, a *nincs rá mentség* szavak mit mutatnak a gyerek hozzáállásáról?
.....
.....

8) Mire használja a *megmegeőltető* szót? .....

Milyen vélekedést akar ezzel alátámasztani? Idézd pontosan!

.....

9) Írd ki a vers főnévi igeneveit! .....

(=.....)

Írd ki a vers igéit! .....

(=.....)

Oszd el be a zárójeles részekben a következő két kifejezést! *csinálni kell* - *ezt csinálja*

10) Milyen helyzetet foglal el az *elég* szó a versben? Szerinted miért? .....

.....

.....

11) Mit érez legmegterhelőbbnek a versbeli gyerek? .....

12) Fogalmazd meg két szó ellentétével a vers tartalmát!

..... ↔ .....

EKT Füzet 3./2. SZÖVEGÉRTÉS

A háziállatok elnevezése

(Készült a www.tintakiado.hu blogjának felhasználásával)

Az ember évezredekkel ezelőtt házasította (domesztikálta) a ma körülötte élő állatokat. A háziállatok magyar elnevezése kacskaringós úton történt. A háziállatok nevének sokféle eredete kultúrtörténetünk izgalmas nyelvi lenyomata.

Jövevényszó: egy idegen nyelvből származó olyan szó, amely az átvevő nyelvben meghonosodott.

DISZNÓ [Első írásos előfordulása: 1055]

Török jövevényszó, ami a magyarban sokáig gyisznó alakban élt. Hasonlóan, a szó eleji gy hang d hanggá fejlődése következett be dió szavunk esetében. A disznó szó „nagyon nagy” jelentése azzal magyarázható, hogy nagy testű állatok nevét szokás fokozószóként használni, ugyanezt tapasztaljuk a marha szó esetében.

KUTYA [Első írásos előfordulása: 1305]

Az alapszó feltehetően a kuc-kuc kutyahívogató szóval, illetve a koc üt, koppint jelentésű igével függ össze. A szóvégi -a, -ó kicsinyítő képző vagy melléknéviigenév-képző. Elsőként a szó a hitvány ember jelentésben adatható, latin nyelvi alapon a canis kutya; szemtelen ember jelentésből kiindulva. A kutya „nagyon” jelentésű határozószóként is használatos, pl. kutya hideg van. Igei származéka a kutyagol.

LÓ [Első írásos előfordulása: 1055]

Ősi, ugor kori szó. A vogul nyelvben low alakú, az osztyák nyelvben pedig log. Ezek előzményei az alábbi következő kikövetkeztetett alakok lehetnek: ugor luve vagy lugs. Legrégibb származéka a lovász, melynek szó belseji v-je a többi korai és későbbi származékkal együtt (lovás, lovag, lovagol, lovarda) megőrizte a szó ősi formáját.

MACSKA [Első írásos előfordulása: 1249]

Szláv jövevényszó, a horvát-szerb nyelvben, a szlovák nyelvben hasonló alakban megtalálható, az ukrán nyelv egyik nyelvjárásában mácska.

SZAMÁR [Első írásos előfordulása: 1138]

Olasz jövevényszó, észak-olasz nyelvjárásokban somar, sumár alakban él, az olasz nyelvben somaro. E szavak a latin saumarius alakra vezethetők vissza, melynek őse a latin sagmarius szó. Szamár szavunk olasz jövevényszavaink legrégebbi rétegébe tartozik, még észak-itáliai nyelvjárási szavak a szappan és a szerecsen szavak. A szamár szó származékai a szamaras és a szamárkodik.

1) Melyik háziállat nevére igaz?

- a) olasz jövevényszó, akárcsak a szappan: .....
- b) ugor eredetű szó, származékai őrzik a szó belseji „v”-t: .....
- c) török eredetű szó, melynek első hangja sokáig „gy” volt: .....
- d) szláv jövevényszó, ukránul majdnem ugyanígy hangzik: .....
- e) kuc-kuc hívogató szóból és egy kicsinyítő képzőből lett: .....

2) Mit jelent a jövevényszó? Karikázd be!

*idegen nyelvből
származó, az átvevő
nyelvben
meghonosodott szó*

*idegen nyelvből
származó, az átvevő
nyelvben csak egy ideig
vendégeskedő szó*

*rokon nyelvből
származó, az átvevő
nyelvben eredetiben
megmaradó szó*

3) Állítsd időrendbe az állatok nevének első írásos előfordulását!

... disznó   ... kutya   ... ló   ... macska   ... szamár

4) Melyik állat nevéhez kapcsolod?

- a) butáskodik, makacskodik: .....
- b) hitvány ember: .....
- c) nagyon nagy: .....

5) Mi közük van egymáshoz?

- a) disznó – dió: .....
- b) szamár – szerecsen: .....
- c) kutya – koppint: .....
- d) canis – sagmarius: .....

6) Mit jelent a *domesztikálás* szó? .....

7) A háziállat fogalmát

- a) határozd meg saját szavaiddal: .....
- b) írd ki a szótárból: .....

EKT Füzet 3./3. SZÖVEGÉRTÉS

A magyar foci „hőskora”

(Az összefoglaló a www.mno.hu és a www.history.hu cikkei nyomán készült)

A Magyar Athletikai Club a magyar történelem legnagyobb múltú és legeredményesebb sportegyesülete. Alapítója gróf Esterházy Miksa, aki a MAC 1875-ös megalakításával világhódító útjára indította a magyar sportot.

Harry Perry, a Magyar Athletikai Club angol edzője 1895-ben hozatott otthonról futball-labdát, a következő évben Löwenrossen Károly szerzett egy másik, léggel tölthető import bőrgolyót. Ez utóbbival egy napig ismerkedtek a Törekvés munkásdalárdában, s 1896. november 31-én már csapatosan rúgták. Feljegyezték a krónikák, hogy mindenszentek hideg napján bekecsben és vasalt csizmában játszottak a mérkőzők, hárman eltörték a lábukat az ádáz küzdelemben, amelyről a sajtó azt írta: „nem fehér embernek való”. Mindazonáltal a tél végére megalakult az első magyar „fotbal csapat” a Budapesti Torna Club kebelén belül, s a frissen megjelent, *Angol rúgósdi* című kézikönyv alapján megkezdtek a szakszerű tréningeket. Január 24-től május elejéig eleget gyakoroltak ahhoz, hogy lejátsszák az első, az írott szabályoknak megfelelő meccset. A BTC-n belül akkorra már két csapatra való férfi- és legényember rúgta a „lapdát”, a társaság egyik fele kék-fehér csíkos trikóban, a másik piros-fehérben készült az összecsapásra, amelyet a Csömöri úti Millenáris Sporttelepen rendeztek meg 1897. május 9-én. Belépti díjat is szedtek az érdeklődőktől, akik a szakadó esővel dacolva szép számban megjelentek a pálya szélén. Végül 5-0 arányban bizonyul jobbnak a kék színben játszó BTC Első Magyar Futball Team első csapata a pirosaknál, a mérkőzés igazi győztese azonban maga a modern csapatjáték lett.

A foci azonban nem mindenütt talált kedvező fogadtatásra. A szülők a cipők idő előtti kopásáért, a korai, kezdetleges pályák, grundok környékén lakók az állandó zaj és a gyakran előforduló ablaktörések miatt nézték ellenséges szemmel a játékot. [...]

A futball elterjedésének azonban nem lehetett gátat szabni, s egy idő után már nem is akartak. A játékkal kétségtelenül együtt járó sérülési lehetőségek, durvaságok mellett felismerték a labdarúgás személyiségre gyakorolt kedvező hatását, így felvetődött a játék beillesztése az iskolai nevelésbe. Rájöttek, hogy a játék változatosága megköveteli a jó helyzetfelismerést, és fejleszti a kombinatív készséget, a döntés- és cselekvőképességet. Jellemnevelő hatása révén a játékos megtanulta, hogy az egyéni képességek mellett a foci állandó összjátékot kíván. A futball rövid idő alatt elterjedt a fiatal - és nem csak a középiskolás - fiúk körében. A játék kis felszerelésigénye - az akár házilagosan is elkészíthető labda (rongylabda), a bárhol felállítható, játék után szétszedhető, elvihető kapufa vagy éppen csak kövekkel, levetett ruhadarabokkal kijelölt kapu - hozzájárult a játék gyors népszerűvé válásához. Játszottak mindenütt, ahol akadt erre elegendő szabad terület. [...]

Az első szakegyesület, a BTC labdarúgó-szakosztálya megalakulását követően a századfordulóig és a 20. század első évtizedeiben sorra alakultak a kisebb-nagyobb egyesülete: a Magyar Testgyakorlók Köre (MTK), a Ferencvárosi Torna Club (FTC), az Újpesti Torna Egylet (UTE), majd az 1910-es években a Vasas Sport Club (VSC) futbalcsapatai. A nagyobb egyesületek kezdeményezésére alakult meg 1901. január 19-én a Magyar Labdarúgók Szövetsége (MLSZ).

A század első éveiben már megjelentek a speciális sportszerkereskedők, ahol hozzá lehetett jutni minden szükséges kellékhez, úgy a "kitűnő szabású és kézi varrású marhabőrből készült labdához", és a speciális ruhadarabokhoz.

A legtöbb egyesületnek állandó, rendes pályája sem volt. A játékosok egy üres telken, elhagyott réten jelölték ki a meccs színterét. Elsőként, 1911-ben, az FTC új sportpályája épült meg az Üllői úton, ugyancsak a város által átengedett területen. Ezt követte az MTK Hungária úti pályája 1912-ben, majd 1922-ben adták át az UTE Megyeri úti pályáját.

- 1) Kicsoda, milyen néven és mikor alapította a legeredményesebb magyar sportklubot?
.....
.....
- 2) Miért ítélték az első híradásokban „nem fehér embernek valónak” a focit? .....
.....
.....
- 3) Pontosan fogalmazd meg, hogy mi az Angol rúgósdí? .....
.....
.....
- 4) Mikor, hol és minek a szervezésében, kik között folyt le Magyarországon az első, szabályos futball mérkőzés? Kinek a győzelmével zárult? .....
.....
.....
- 5) Milyen 4 kedvező hatását ismerték fel a futballnak? 1-1 szóval írd le!
.....
.....
- 6) Miért terjedt gyorsan a fiatal fiúk között a foci? .....
.....
.....
- 7) Oldd fel a következő rövidítéseket! Ügyelj a pontosságra és a helyesíráásra!
  - a) BTC: .....
  - b) MLSZ: .....
  - c) MAC: .....
  - d) MTK: .....
- 8) Számolj! Mennyi év telt el köztük?
  - a) *FTC sportpálya és első szabályos mérkőzés:* .....
  - b) *MLSZ létrejötte és első focilabda hazánkban:* .....
  - c) *MAC megalakulása és MTK pálya:* .....

EKT Füzet 3./4. SZÖVEGÉRTÉS

A vízilabda története

(A www.utanpotlassport.hu és www.bvscvizilabda.hu oldalak anyagának felhasználásával készült)

A vízilabda kezdetleges változata az 1860-as évek Nagy-Britanniájában alakult ki, s nem sokkal később kísérletek történtek arra vonatkozóan is, hogy az addig esetleges keretek között zajló játékot meghatározott szabályok közé szorítsák.

Lassanként tovább fejlődött a póló, s Angliában 1876-ban már olyan vízilabdameccset rendeztek, amely már némiképp hasonlított a mai változatra. Az első komolyan vehető szabályzatot a skót William Wilson alkotta meg 1877-ben. Az első nemzetközi mérkőzést 1890-ben játszották Londonban. A vízilabda 1900-ban már szerepelt az olimpiai programban, s a játékok műsorának azóta is része. Az első világbajnokságra egészen 1973-ig kellett várni, ám Eb-eket már 1926 óta tartanak. Az első Világ Kupa-sorozatot 1979-ben írták ki. A sportág vezető szervezete a Nemzetközi Úszó Szövetség (FINA) keretein belül működik vízilabda technikai bizottság néven, s ugyanez a helyzet az európai kontinensen, az Európai Úszószövetség (LEN) égisze alatt.

Magyarországon 1897-ben mutatkozott be a játék azt követően, hogy dr. Füzesséry Árpád ügyvéd, a Magyar Úszó Egyesület vezetőségi tagja kérésére Angliából megküldték a sportági szabályok gyűjteményét. Hivatalos meccset 1899-ben, Siófokon vívtak hazánkban: a Sió-csatornában rendezett találkozón a MUE két együttese csapott össze.

A magyar vízilabdasporthoz későbbi nagy eredményeinek megalapozója Komjádi Béla volt, aki forradalmasította a játékot: a magyarok gyorsabbak és mozgékonyabbak voltak a vízben ellenfeleiknél, ragyogó összjátékkal, szellemes rögtönzésekkel múlták felül riválisaikat. Komjádi – aki edzői, sportvezetői tevékenysége mellett sportújságíróként dolgozott – nemzeti ügyé emelte a vízilabdát. Az ötvenes, hatvanas, hetvenes évek sikerei után Kemény Dénes szövetségi kapitányi kinevezésével kezdődött a magyar póló új aranykora: a nemzeti együttes 2000-ben, 2004-ben és 2008-ban is aranyéremmel térhetett haza az olimpiáról.

A magyar vízilabdasporthoz legeredményesebb játékosa Gyarmati Dezső volt (1927-2013), aki életművéért 2004-ben megkapta a Nemzet Sportolója címet.

2018-ban 25. alkalommal került megrendezésre Cegléden a Beck Péter Emléktorna, amely a fiatalon elhunyt tehetséges ceglédi vízilabdázónak állít emléket.

Beck Péter (1958-1993) a Cegléd Vízilabda Sport Egyesület (CVSE) kiváló játékosa fiatalon, 35 éves korában halt meg. Már hatévesen igen tehetséges úszónak bizonyult. A későbbiekben számos megyei és országos versenyen végzett az élmezőnyben. Tizenkét éves korában már a serdülő csapat játékosaként jeleskedett, majd 17 évesen játszotta első mérkőzését a felnőttek között. Ezután egyik meghatározó egyénisége lett annak a gárdának, amely – a város történetében először – kiharcolta az OB.I./B osztályba kerülést 1982-ben.

1991-ben betegedett meg, majd – túlesve első komoly műtétjén is – nagy önfegyelmel és élni akarással ismét elfoglalta helyét a csapatban, sőt – a ceglédi váltó tagjaként – aranyérmet nyert az Országos Senior Úszósbajnokságon. Mindig hű maradt az uszodához és a vízilabdához. Nagyszerű családapa, igaz barát, példamutató sportember, a ceglédi vízilabdasporthoz felejthetetlen alakja volt. Tiszteletére és emlékére rendezik meg a halálát követő évtől kezdve minden évben a CVSE vízilabda szakosztálya évente a 8 csapat számára meghívásos rendszerben működő Beck Péter Emléktornát a Cegléd Városi Sportuszodában.

2018. június 9-10. napján Cegléden a XXV. Beck Péter Emléktorna így végződött:

A torna végeredménye:	1. BVSC Zugló	2. KSI SE	3. OSC VSE
Az úszóváltó végeredménye:	1. KSI SE	2. OSC VS E	3. BVSC Zugló

1) Számozással állítsd időrendbe a vízilabda magyar és nemzetközi történetének főbb eseményeit! Az esemény utáni zárójelbe írd be az évet!

... mérkőzés a Sió-csatornában ( ) ... William Wilson szabályzata ( )
... XX. Beck Péter Emléktorna ( ) ... vízilabda az olimpián ( )
... első Világ-kupa sorozat ( ) ... Kemény Dénes első sikere ( )

2) Miért gyerek- és ifjúsági kategóriában és miért Cegléden rendezik minden évben a Beck Péter Emléktornát? .....

.....

3) Mi a legnagyobb különbség a XXV. Beck Péter Emléktorna két kategóriában létrejött végeredményében? .....

.....

4) Hogyan lehet benevezni/bekerülni a Beck Péter Emléktornára? .....

.....

5) Milyen tettek/eredményük miatt töltöttek be kiemelkedő szerepet a magyar vízilabda sportban a következő személyek?

dr. Füzesséry Árpád: .....

.....

Gyarmati Dezső: .....

.....

Kemény Dezső: .....

.....

Komjádi Béla: .....

.....

6) Milyen 4 dologban múlták felül a magyar vízilabdások az ellenfeleiket Komjádi Béla edző új szemléletének köszönhetően?

.....

.....

7) Minek a rövidítése? Ha nem magyar név, írd le magyarul!

FINA : .....

LEN : .....

CVSE : .....

EKT Füzet 3./5. SZÖVEGÉRTÉS

A nagyvilág palacsintái

A palacsinta (latinul placenta) története a római korig vezethető vissza. A lepényhez hasonló tésztát kerek kövön vagy egyes legendák szerint bronzpajzson sütötték. Ez nem hihető, mivel a scutum, a római legionáriusok pajzsa fából készült. A palacsinta akkori fő összetevői a liszt, víz és só voltak. Ez az étel hosszan eltartható volt, így nagyon fontos szerepet játszott a római légiók ételmezésében. Ekkor még főleg húsfélékkel fogyasztották, édes palacsinták még nem igazán voltak.

Az első magyar nyelvű, ilyen néven nevezett étel leírása az 1579-ben nemességet kapott Krasznai Für Jánosnak, az erdélyi fejedelmi udvar főszakácsa által írt szakácskönyvnek köszönhető, de már 1439-ből megtalálhatóak az első feljegyzések, melyekben egy recept leírása is olvasható.

Oroszországban a palacsintát blininek hívják. Az alapja hajdina, de élesztős-búzakorpás tésztából is készítik még. Főleg az egyházi ünnepek előtti böjtök idején fogyasztják. Tölteléke lehet méz, mák vagy alma, melyeket külön használnak, az adott egyházi ünnephez kapcsolódó módon. A töltelékét még a nyers tésztába beleteszik (például a reszelt almát), ezáltal maga a kész tészta édesebb, ízesebb és vastagabb lesz. A kész blini korong alakú.

Franciaországban élesztőt és sok tojást raknak az alaptésztába, melyet alaposan kikevernek, majd kisütik és főleg édes, különleges fűszerezésű töltelékkel töltik. A crêpe jellegzetessége, hogy ropogós, vékony tésztájú. Háromszögbe összehajtva és felgöngyölve tálalják, tetejére pedig pikáns, forró, édes likőrös vagy citromos öntetet csorgatnak.

Marokkóban a tésztát vastagabbra sütik és édesítik. Töltelékként kókuszreszelékkel összekevert kakaót használnak, amelyet reszelt narancshéjjal és kristálycukorral kevernek el, vaníliamártással tálalják. A sós változatnál a töltelék rendszerint spenótos, darált húsos vagy gombás töltet. Az édes változatnál az atáifot, vagyis a palacsintát szirupba, vagy olvasztott mézbe mártják, de a tölteléke lehet nyers vagy párolt gyümölcs is a tetején tejszínhabbal és pirítottogyoróval.

A Malajziában készült kuih dadar jellegzetességét annak zöld színe és édes illata adja. Ezt a hatást a tésztájába kevert pandan levél kivonat adja. A liszten felül ehhez adnak még sót, tojást, reszelt kókuszt és vízzel hígítják fel. A sűrűségének beállításához pedig kukoricakeményítőt használnak.

Indiában a dahl jellemzően sós étel. Elkészítése előtt rizst és feles borsót (sárgaborsót) áztatnak be, majd miután megszívta magát a rizs, sózzák, chilit adnak hozzá, és az egészet összemorzsolják, ezután már csak vizet és joghurtot adnak hozzá az állag beállításához. Serpenyőben vagy lapon kisütik és burgonyával vagy rizzsel fogyasztják.

Az USA pancake nevű palacsintája a klasszikus „amerikai palacsinta”, melyet már itthon is egyre többen fogyasztanak. Tipikus vastag és habkönnyű a tésztája, melyet úgy érnek el, hogy sütőport és szóda-bikarbónát is adnak hozzá. Jellemzően reggelire fogyasztják, juhar- vagy áfonyasziruppal, akár kisebb vagy bogyós gyümölcsökkel megszórva. Sós változatánál sült bacon szalonnát tesznek rá. Vastagságából adódóan nem szokták feltekerni vagy hajtani.

Mexikóban a palacsintát tortillának hívják. Ez hasonlóan készül az európaihoz, azonban búzaliszt helyett kukoricalisztet használnak és keményebb állagúra készítik. Számos tölteléke lehet, melyek alapja a paradicsom, paradicsom szósz, bab, rizs, darált hús, chili, sajt. A tortillát szinte mindenhez eszik a mexikóiak, úgy, mint a magyarok a kenyeret.

A pikelet jelentése: „kis csuka”. Az ausztrál palacsinta hasonló az amerikaihoz, kicsi és vastag tésztájú. A vastagságát azonban itt nem a szóda-bikarbóna vagy a sütőpor adja, hanem élesztőt használnak. Itt sem tekerik fel vagy hajtják össze. Tetejére friss gyümölcsöket, dzsemet, mézet, juharszirupot vagy csokoládé öntetet tesznek. Reggelinek zabpehellyel dúsítva is készítik, így elegendő energiát ad az ebédig.

Készült a következő forrás alapján: <http://palacsintakiraly.hu/a-palacsinta-tortenete/>

1) Mivel bizonyítható, hogy az ókorban nem süthették pajzson a palacsintát?

.....

2) Mely összetevői miatt volt jól eltartható? .....

3) Mivel fogyasztották? .....

4) Mennyi idő telt el a palacsinta recept magyar leírása és az első ilyen néven történő említése között? .....

5) Ki írta le először magyarul? .....

6) Töltsd ki értelemszerűen a nagyvilág palacsintáira vonatkozó táblázatot! Írd a két kép alá, hogy szerinted melyik palacsintaféle lehet!

	elnevezés	ízesítés	
		sós	édes
Ausztrália			
Franciaország			
India			
Malajzia			
Marokkó			
Mexikó			
Oroszország			
USA			

7) Ez melyik nép palacsintája? .....

Mitől zöld? .....

Szerinted mitől lesz édeskés illata? .....

8) Gundel palacsinta ☺ Írd ki a receptből a töltelék és az öntet hozzávalóit! .....

.....

.....

A lisztet a tojással, a cukorral, a sóval és a tejjel keverd simára. Ha túl sűrűnek talárod a tésztát, egy kis szóda vízzel hígíts rajta, ettől lazább lesz az állaga. Megolajozott serpenyőbe tegyél egy merőkanálnyi tésztát, folyasd szét, és mindkét oldalát süsd szép színesre.

A ledarált diót a cukorral, a tejszínnel, valamint a lereszelt citromhéjjal keverd össze. Add hozzá a rumot és a mazsolát, majd a töltelékkel töltsd meg a palacsintákat, és hajtogasd őket össze. Ne tekerd, hanem hajtsd, ez adja a Gundel-palacsinta különlegességét! Végül készítsd el a csokiöntetet is. Elsőként vízgőz felett olvaszd fel az étcsokoládét. Forrald fel a tejet, keverd bele a rumot és a folyós csokit. A vaját a tojássárgákkal, valamint a cukorral keverd habosra. Szórd bele a kakaót, és addig kevergesd, míg sima masszát nem kapsz. Amikor a tejes-csokis massa kissé kihűlt, de még nem hideg, keverd hozzá a tojássárgás részt is. Kicsit tedd vissza a tűzhelyre, hogy rotytanjon egyet, majd önts nyakon a palacsintákat a finom mártással.

EKT füzet 3./6. SZÖVEGÉRTÉS

Zorro legendája

(A www.mult-kor.hu történelmi magazin cikke alapján)

A legtöbb beszámoló szerint Joaquín Murrieta Mexikóban, Sonora tartományban született 1829 körül. Az 1849-es kaliforniai aranyláz alatt a meggazdagodás reményében költözött aranymosóként az államba. Családjának meggyilkolása vezetett oda,

hogy Murrieta összeállított egy hasonló élményeket átélt mexikóiakból álló bandát, köztük egy veteránnal, Manuel Garcíával, aki harcolt a háborúban, és két ujját is elveszítette egy tűzharc során – őt „Háromujjú Jacknek” („Jack Tres Dedos”) hívták. Együtt vették célba a fehér és kínai bányászokat, akiket lasszókkal rántottak le lovukról, mielőtt megölték és kifosztották volna őket. Murrieta bandája egyre hírhedtebbé vált Kaliforniában. Rettogtek tőlük, de mégis mexikói lakosság körében hamar elkezdtek terjedni az olyan történetek, hogy a Murrieta-banda az általa zsákmányolt aranyat a szegények között osztja szét, így egyre többen kezdték „El Dorado Robin Hoodjának” nevezni. A banda két éven keresztül portyázott Kaliforniában, mire a hatóságok lefülelték és tűzharcban megölték őket. A bandatag áldozatok között Murrietát csak valószínűsítették, Háromujjú Jacket a kezéről azonosították.

A vadnyugat Robin Hoodja? Biztosan csupán annyit lehet tudni Murrietáról, hogy Sonora tartományban született, és valamikor 1849 körül Kaliforniába költözött aranyat keresve. Ott aztán végül csatlakozott egy rablóbandához, amelyet vélhetően valamelyik sógora vezetett. E döntésében az igazságkeresésnél pedig sokkal nagyobb szerepet játszott a kapzsiság. Nincs semmilyen megbízható forrás arról, hogy Murrieta bármilyen nemes célra fordította volna az összerabolt pénzt.

A legtöbb, amit Murrieta életéről tudni vélünk, egyetlen műből származik: *John Rollin Ridge* 1854-es, *Joaquín Murrieta élete és kalandjai: A híres kaliforniai bandita* című könyvéből. A valódi Murrieta minden valószínűség szerint inkább volt erőszakos bűnöző, mint népi hős. Murrieta az ellen az igazságtalanság ellen küzdött, amellyel a kaliforniai mexikóiaknak naponta meg kellett küzdeniük – hogy egycsapásra idegenekké váltak saját földjükön, miután az az Egyesült Államokhoz került. tekintetben szükségük volt olyasvalakire, mint Murrieta, még ha csak egy lapjain létezett is.

Az 1919-ben ponyvaregényként megjelent *Johnston McCulley: Capistrano átka* novellája egy kaliforniai születésű fiatal mexikói nemes, Don Diego de la Vega történetét meséli el, aki arcát álarcra takarva Zorro (spanyolul *róka*) néven karddal küzd a szegények és elnyomottak igazáért. Kalandjainak mindössze öt folytatása jelent meg nyomtatásban, amikor lecsapott rá Hollywood.

1920-ban leforgatták az első Zorro-mozifilmet (The Mark of Zorro, vagyis Zorro jele címmel) ami hatalmas siker lett. Innentől aztán nem volt megállás. McCulley még legalább ötven történetet írt a fekete álarcos jótévő számára, aki rendszerint Z betűt karcolt kardjával akcióinak színhelyeire, ezzel bosszantva a katonákat. A helyszínt és a főszereplő személyének sok elemét minden bizonnyal Murrieta ihlette. Zorro története még sikeresebb lett, további könyvsorozatok, tévésorozatok és mozifilmek is származtak belőle az évtizedek folyamán, népszerűségük pedig világszerte töretlen. Az erőszakos kaliforniai bűnöző véletlenül igencsak gazdag utóéletet nyert Zorro alakjában.

Ez a

Sok könyv

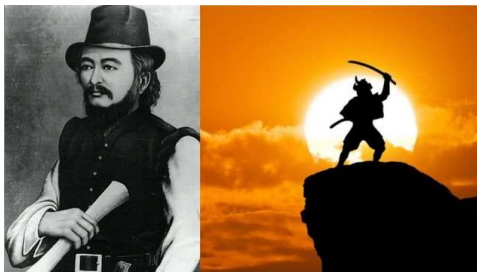
Már

- 1) Mi a Zorro mintájául szolgáló személy teljes neve? .....
Melyik században és államban született? .....
Hol tevékenykedett? .....
- 2) Mi volt az eredeti és mi a felvett foglalkozása?
eredeti: ..... felvett: .....
- 3) Milyen ragadványnevet kapott a mexikóiaktól? .....
Miért? .....
.....
Miért pont tőlük veszi el? .....
- 4) Kinek, milyen című művéből kapunk először képet az életéről?
szerző: ..... cím: .....
.....
- 5) Kinek, milyen című műve alapozza meg a mai Zorro legendát?
szerző: .....
cím: .....
Mikor és milyen címmel készített belőle mozifilmet a **Disney**?
.....

- 6) Mi köze van Murrietának a rókához? .....
- 7) Hogyan változtatták meg a könyvek és filmek Murrieta alakját?
  - a) eredeti név, foglalkozás, szándék:
név: ..... foglalkozás: .....
szándék: .....
  - b) legendabeli név, felvett név, foglalkozás, szándék:
név: ..... felvett név: .....
foglalkozás: ..... szándék: .....
.....

- 8) Írj évszámot a művek elé!
..... A híres kaliforniai bandita ..... Capistrano átká ..... Zorro jele

EKT füzet 3./7. SZÖVEGÉRTÉS

Kormányosból szamuráj

(A www.mult-kor.hu történelmi magazin cikke)

William Adams 1564-ben született a kenti Gillingham városában. Miután 12 éves korában elvesztette édesapját, inasnak állt a helyi kikötőben, ahol elsajátította a hajóépítés, a csillagászat, valamint a navigálás mesterségét. Adams később csatlakozott a királyi haditengerészethez – részt vett például a spanyol Armadával vívott 1588-as tengeri ütközetben is – majd kapcsolatba került egy holland kereskedőtársasággal.

A holland befektetők éppen egy ambiciózus vállalkozásra készülődtek, amihez már csak egy tapasztalt kormányosra volt szükségük, akit meg is találtak Adams személyében. Az 1598 nyarán Rotterdamból induló expedíció célja az volt, hogy – holland hajókkal először a történelemben – körbehajózzák a Földet és kereskedelmi kapcsolatokat létesítsenek a Fűszer-szigetekkel. A hosszú és veszélyes vállalkozás óriási haszonnal kecsegtetett, így Adams végül úgy döntött, hogy feleségét és gyermekeit hátrahagyva, testvére, Thomas társaságában csatlakozik a kereskedőkhöz.

5 hajó indult nyugat felé Rotterdam kikötőjéből a mesés gazdagság reményében, de a Magellán-szorost már csak három érte el. Az Ecuador partjainál fekvő Floreana-szigetnél már csak két hajó kötött ki, amelyek legénységét a szigetlakókkal való összecsapás méginkább megtizedelte – itt vesztette életét sokak mellett Thomas is.

A két hajó – a Liefde és a Hoop – 1599 novemberében tovább indult Japán felé, amelynek során legalább egy megállóra sor került a Hawaii-szigeteken, ahol több tengerész elszökött. Alig két hónappal később egy tájfun elsüllyesztette a Hoop-ot, így Japán partjaihoz mindössze egy hajó érkezett meg, fedélzetén 23 erősen legyengült emberrel. Mire ténylegesen szárazföldre tették a lábukat már csak heten voltak életben, köztük Adams is.

A halálán lévő társaság rövidesen találkozott egy japán közösséggel és az őket katolikus hitre téríteni igyekvő, Portugáliából érkezett jezsuita misszionáriusokkal. A jezsuiták azonnal ki akarták végeztetni a protestáns tengerészeket, de környéket uraló daimjó (tartományúr) ragaszkodott hozzá, hogy először személyesen is találkozhasson az idegenekkel.

Adams így hamarosan a nagy hatalmú – később a sóguni címet is megszerző – Tokugava Iejaszu előtt találta magát, aki visszaemlékezései szerint egy „rendkívül kövér ember volt hosszú szempillákkal és vékonyszálú szakállal”. A két férfi előbb mutogatással, majd portugál tolmácsok segítségével kommunikált egymással. A daimjó részletesen kifaggatta Adamst hazájának hadviseléséről, az európai diplomáciáról és az általa bejárt tengeri utakról. A hallottak által lenyűgözött nagyúr, a jezsuita hittérítők nagy bánatára úgy döntött, hogy az angol tengerész fontosabb számára élve, mint holtan. Adams társai így rövidesen hazaindulhattak, míg ő maga Tokugava személyes tanácsadója lett.

Adams útmutatásai alapján megépült Japán első nyugati mintára készített vitorlás hajója, amelyet a sziget partvidékének feltérképezésére használtak. Szolgálatiért így új urától hamarosan két kardot és hatamoto rangot, valamint új nevet kapott, ezzel a William Adamsból lett Miura Anjin lett a világtörténelem első angol szamurája. Az udvar egyik tisztviselője feleségül adta hozzá a lányát is, aki egy fiút és egy lányt is szült neki. Új családjával egy hatalmas házban élt a ma már Tokió néven ismert japán fővárosban, Edóban.

A kormányosból lett szamuráj élete hátralévő részében azon dolgozott, hogy kereskedelmi kapcsolatokat építsen ki Anglia, Hollandia és Japán között, ezért rendszeresen levelezett a Kelet-Indiai Társasággal. Hazájába azonban már sosem tért vissza, 1620-ban hunyt el Japánban 55 éves korában. Érdekes, hogy bár új hazájában új családot alapított, angol feleségével és gyermekeivel is tartotta a kapcsolatot. Végrendeleiben vagyonának és japán birtokainak felét japán, a másik felét pedig angol feleségére hagyta.

Adams történetét a brit-amerikai író és rendező ismertette meg a széles közvéleménnyel, amikor a 17. század fordulóján élt angol szamuráj életét előbb regény, majd tévésorozat formájában is adaptálta A sógun címmel. Adams szobraival ma találkozhatunk angliai szülővárosában, illetve Tokióban is, míg Itó városában minden évben egy fesztivállal emlékeznek meg Miura Anjin tetteiről.

1) Melyik században volt Adams kormányos és melyikben szamuráj?

kormányos: ..... szamuráj:.....

2) Mikor, honnan és milyen céllal indult el a Liefde (holland szó: szerelem) és a Hoop (holland szó: remény)? .....

.....
.....

3) Hány fő volt életben a hajók legénységéből, amikor végül Japánba érkeztek? .....

4) Kire illik a leírás? .....

„rendkívül kövér ember volt hosszú szempillákkal és vékonyszálú szakállal”

Rangja: ..... Milyen tolmácsot használtak? .....

Milyen feladatra alkalmazta Adamsot? .....

Milyen szaktudással érte ezt el Adams? .....

.....

Milyen nevet kapott tőle Adams? .....

Miben volt Adams az első? .....

Mi dolgozott Adams élete végéig? .....

.....

5) Mi Tokió régi neve? .....

6) Az Adamsról életét is bemutató regény és TV film címe: .....

7) Mi emlékeztet Adamsra

Angliában? .....

Japánban? .....

EKT füzet 3./8. SZÖVEGÉRTÉS

Karinthy Frigyes: Halandzsa

Ezt a dolgot a kávéházban észleltem.

Egy úr ült le mellém, jó modorú, szerény fiatalember. Mindenféle dologról beszélgettünk. Néhány percre megakadt a társalgás.

Egyszerre megszólal az én új ismerősöm.

- Bocsánatot kérek - mondja szerényen -, önnek is ide a pincérhez kiszera méra nin, hozzám?

- Pardon - mondom, és közelebb hajolok -, nem értem.

Udvariasan megismétli:

- Azt kérdezem, hogy a pincér önnek is kiszera méra és mindig.

Elpirulok egy keveset. Ejnye, mi van az én fülemmel, hogy nem hallom, mit mond ez az ember? Pedig nyilván egész értelmesen beszél.

Percnyi szünet után tehát így szólok:

- Bocsásson meg, kérem, olyan szörnyű zaj van ebben a kávéházban. Igazán resteltem, de most se értettem, amit mondott.

Ismerősöm zavarba jönni látszik. Kérdőleg néz rám, mintha gyanakodnék, hogy ugratom. Aztán kicsit szégyenkezve ismétli, hangosabban.

- Csak azt akartam tudni, hogy a pincér ebben a kávéházban is kiszera méra bávatag, ha lehet.

Mi történt velem? A füleim zúgnak? Egy pillanatra átcikázik agyamon a rémes gondolat, hogy talán megőrültem. Már régen vettem észre magamon különös jeleket... Tegnap, mikor kifelé mentem a kávéházból, égő cigarettámat bele akartam dobni abba a kis tóba, ami itt a kassza alatt van, és amiben aranyhalak úszkálnak, de hirtelen meggondoltam magam, és melléje dobtam. Később jutott eszembe, hogy ez a mozdulat azért történt, mert megsajnáltam a halakat, hogy valamelyik talán megégeti magát a cigarettában.

Most meg a szavak konganak a fülemben, értelmetlen és zagyva betűhalmazban - rettenetes! Az apercepcióm* felmondta a szolgálatot! Nem tudom összekötni a fogalmakat! Ismeritek azt a gyötrő és butító állapotot, mikor az ember kínlódva elismétel magában egy szót, mondjuk "leves", és a végén már nem tudja, miről van szó, és csak ezt tudja: "leves", és nem lát semmit, és végre már nem biztos abban se, hogy mondják: "leves" vagy "levés".

A halántékom ijedten zakatol. Ránézek a barátomra. Ő csalódottan és csodálkozva figyel rám, hogy még mindig nem feleltem egy ilyen egyszerű kérdésre. Kínos, üres szünet. Odakünt csilingelnek a villamosok. Én összeborzongok, és a temető jut eszembe. Így fognak csilingelni a villamosok, és én a temetőben fogok pihenni, por lesz fölöttem és alattam, és szegény, meghülyült, paralitikus** agyam ott szikkad csontkoponyám rekeszei közt...

- Hogy a pincér?... - kérdem, utolsó reménnyel, elgyöngülve.

- Hogy itt a kávéházban nekem is lehet-e kiszera mléra bégeva szebékkal visszaadni.

Most már nem mehet ez így.

- Igen - mondom határozottan -, biztosan lehet.

- Hát akkor adja ide, leviszem.

- Mit???

Rám mered elhülve.

- Hát az öt koronát!

El van csodálkozva.

- Ja úgy, pardon - hebegem rémulten, és reszkető kézzel nyújtok át öt koronát. Aztán elbúcsúzom, és letámolygok a parterre***. Ni, már a lábaim is reszketnek. Vége. Ilyen fiatalon! Istenem! Ilyen fiatalon!

Egy barátom fog meg.

- Mit beszéltél azzal a halandzsá-emberrel?
- Kicsodával? Szent isten!
- Hát azzal a halandzsá-emberrel! Te is beugrottál?
- Rám néz, mindent megért, röhög.
- Na, sejtettem! Hát tudd meg, ez az ember feltalálta a halandzsá-nyelvet. Értelmetlen szavakat kever bele a mondatba, és amikor az ember félig megőrült, hogy nem érti, őt koronát kér kölcsön.
- Hja vagy úgy!
- Kiegyenesedem, a lábaim megfeszülnek. Gúnyosan végigmérem a barátomat.
- Na hallod! Csak nem képzeled, hogy beugrottam? Rögtön rájöttem a viccre. Olyan embernek ismersz, akit be lehet csapni?

**appercepció (pszichológiai fogalom): az érzékelt benyomások felfogása*

***paralitikus (orvosi fogalom): paralízis, szélütés következtében lebénult személy*

****parter: földszint*

- 1) Másold ki az első, halandzsát tartalmazó mondatot!

.....
.....

- 2) Mi ennek a mondatnak a furcsasága? .....

.....

- 3) Karinthy egyre bolondabbnak érzi magát a történet során, de kitartóan visszakérdez. Húzd alá ezeket a visszakérdezéseket zölddel a szövegben!

- 4) Számozással állítsd sorrendbe az író önmagával kapcsolatos kételyeit!

- ..... az apercepcióm felmonda a szolgálatot
- ..... én a temetőben fogok pihenni
- ..... ejnye, mi van az én fülemmel
- ..... talán megőrültem

- 5) Húzd alá pirossal azt a két mondatot, amikor minden eldőlt!

- 6) Kitől tudjuk meg a „halandzsá-ember” trükkjét? .....

Karikázd be pirossal azt a szót, amiből megtudjuk, hogy ő is beugrott a trükknek!

Mi ez a trükk? .....

.....

Írj egy ilyen mondatot, amivel esetleg (ha a hallgatóság Karinthy-módra reagál) elérheted, hogy holnap sulis helyett otthon maradhass!

.....

.....

- 7) Miért mondja Karinthy a végén a barátjának, hogy:

„Olyan embernek ismersz, akit be lehet csapni?” .....

- 8) Szerinted mit tehetett volna Karinthy ahelyett, amit csinált? .....

.....

EKT füzet 3./9. NYELVI LOGIKA

Érted? Nem érted? Törd a fejed!

Olvasd el figyelmesen a mondatot, majd a felsorolt lehetőségekből karikázd be azoknak a betűjelét, amik igazak lehetnek! Légy óvatos, több is lehet!

Peti a barátom, de ő Katinak is barátja, viszont Ferinek mindkét
barátai, akárcsak én.

- a) *Én és Kati barátok vagyunk.*
- b) *Feri Katinak, Petinek és nekem is barátom.*
- c) *Peti Ferinek, Katinak és nekem is barátom.*
- d) *Kati és Feri nem barátok.*

Mielőtt elmegyek vívni, beugrok a Nagyihoz, majd vívás után
matekozni fogok, de mindenekelőtt hazaviszem a tornazsákomat.

- a) *Vívás után felugrok a Nagyihoz, utána megcsinálom a matekot.*
- b) *Nagyi előtt hazaviszem a tornazságot, majd vívok és matekozok.*
- c) *A matekozást megelőzően vívok.*
- d) *Felugrok a tornazsákkal Nagyihoz, majd vívásra megyek.*

Kati nem Kis, Peti nem Faragó, Dani nem Kovács és Zsófi nem Nagy.
Névsorban Zsófi az első, és Kati az utolsó.

- a) *Nagy Dani, Kis Peti, Faragó Kati, Kovács Zsófi*
- b) *Nagy Kati, Faragó Zsófi, Kovács Dani, Kis Peti*
- c) *Kovács Zsófi, Nagy Kati, Kis Peti, Faragó Dani*
- d) *Kovács Peti, Nagy Kati, Kis Dani, Faragó Zsófi*

Szeretem a palacsintát, de csak túróval, a buktát viszont lekvárral
eszem, viszont a fánkot üresen kedvelem.

- a) *A fánkot üresen, a palacsintát túróval, a buktát lekvárral eszem.*
- b) *A palacsintát lekvárral és túróval, a fánkot üresen eszem.*
- c) *A buktát lekvárral, a fánkot túróval eszem.*
- d) *A palacsintát és fánkot nem eszem lekvárral.*

EKT füzet 3./10. SZÓKINCS

Csak egy betű különbség/1.

Írj egy-egy mondatot a következő szópárokkal: ügyelj arra, hogy a pár tagjainak jelentése jól érthető legyen!

A szópár tagjai egy mondatban szerepeljenek!

halom – hallom

.....

vasal - vassal

.....

szögel - szöggel

.....

fejel - fejjel

.....

álom - állom

.....

tér el - térrel

.....

szelő - szellő

.....

Melyik szópárt idézik a képek? ..... - .....

EKT füzet 3./11.

A talajmenti kefe-pofa

„A tacsó eredeti, német neve a „Dachshund”, magyarul borzebet jelent. Vélhetően ebből származik a sokak által ismert dakszli elnevezés, míg a borz ónémet megfelelője a „Tachs”, a tacsí titulúért lehet felelős. Mindegy melyiket használjuk, mindkét név híven tükrözi, hogy eredeti foglalkozását tekintve a tacsó, hivatásos borz és róka demográfiai manager.

A fajta kedvelői egyébként abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy igényüknek megfelelő kivitelben (rövid-, hosszú- és szálkásszőrű), és háromféle méretváltozatból (normál, törpe és nyúlász) is kiválaszthatják kedvencüket.

Szabadidejében a tacsók mindegyike megnyerő modorú kutya, de tagadhatatlan, hogy szálkás szőrköntösben különösen eredeti fazon, aki az ebédlőasztal mellett gondterhelt ábrázattal nagyokat sóhajtván, sokkal inkább emlékeztet a relativitás problematikáján töprengő Einsteinre, mint rámenős kotorékebre.”

(www.kutyafajta-kalauz.hu: A szálkásszőrű tacsó)

Milyen magyar neveket ismertet a teljes szöveg a kutyafajtára vonatkozóan?

.....

Az első bekezdésben keress!

- 1) Keress 2 teljes hasonulást! .....
- 2) Keress 2 zöngés szót! .....
- 3) Mit jelent egy szóval? „borz és róka demográfiai manager” .....

A második bekezdésben keress!

- 1) Keress 2 részleges hasonulást! .....
- 2) Keress 1 összeolvadást! .....
- 3) Összesen hányfajta kombinációban létezik a tacsó? .....

A harmadik bekezdésben keress!

- 1) Keress 1 hagyományőrzés alapelve szerint írt szót! .....
- 2) Keress 1 szóelemzés alapelve szerint írt szót! .....
- 3) Keress 2 melléknévi igenevet! .....
- 4) Keress egy határozói igenevet! .....
- 5) Keress 1 névmást! .....

EKT füzet 3./12.

A szamuráj

A szamurájok erkölcsi kódexét a Hagakure (jelentése: Levelek alatt) írás fektette le. Az út pedig, amit jártak, a „harcos útja”, azaz a busidó. Busi, azaz „harcos”, és dó, azaz „ösvény”. Szamuráj nem lehetett akárból. Nemesi családba kellett születni ahhoz, hogy valaki szamurájává váljon. A szamurájok kezdetben íjat használtak. Ezt később felváltotta a szamuráj kard. A szamurájok gyermekei 7 éves korukban kapták meg a rövid kardot, a vakizasit, és 14 éves korukban lehetett katanájuk, azaz hosszú kardjuk. (A hosszúkard másik elnevezése: ucsigatana és pengehossza 60,6 cm, vagyis két saku.) A szamurájokat ölésre és védelemre képezték ki. Joguk volt ölni, bárkit meggyilkolhattak, de ez nagy felelősséggel járt, ezért a szamuráj mindig szellemileg érett ember volt, aki a bushidót, a harcos útját követte, melynek legfontosabb értéke a hűség, a hűbérúr iránti lojalitás.

(Készült a www.mult-kor.hu cikke nyomán)

- 1) Elemezd a következő mondatot, készíts róla ágrajzot!

Szamuráj nem lehetett akárból.

Írj ki egy alárendelő szókapcsolatot! .....

Milyen fajta az állítmány? .....

- 2) Elemezd a következő mondatot, készíts róla ágrajzot!

Ezt később felváltotta a szamuráj kard.

Milyen szófajú a tárgy? .....

Írj ki egy határozós alárendelést! .....

Írd ki az állítmányi rész szószerkezetbokrát! .....

- 3) Elemezd a következő mondatot, készíts róla ágrajzot!

A szamurájokat ölésre és védelemre képezték ki.

Milyen fajta alany van a mondatban? .....

Írj ki egy mellérendelő szószerkezetet! .....

Milyen fajta mellérendelés? .....

EKT füzet 3./13. A celeb

Az utóbbi években feltűnően gyakori szó lett az angolból származó *celeb*, eredeti alakjában *celebrity* 'felkapott, ünnepezt híresség' lerövidített alakja. A magyar anyanyelvűek a rövidített és kényelmes változatot vették át. A celeb szó kedvelői bizonyára örömmel ízelegetik ezt a nyelvi importárut, hiszen így árnyaltabban tudnak beszélni a bulvárkultúra szereplőiről.

A szó eredetét tekintve nem kell letűnt korokban elmerülnünk, mert a *celeb* ősforrása, a latin *celebritas* ismert szó a magyarban, legalábbis a *celebrál* 'misét mond', szó szerint 'ünnepel' mindenképp. A rövidített szó nem véletlenül lett *celeb*, mert a magyar nyelv nem tűri a -br végződést, azaz a *celebr formával nem tudna megbirkózni. A *celeb* szó a magyar nyelvben egyszerű szónak minősül és ugyanazokat a képzőket, jeleket és ragokat veheti fel, mint pl. a beteg szó.

A sztárolt celeb (részlet) - I.n. Horváth Péter Iván: (Ny)elvi kérdések (Tinta Könyvkiadó)

1) Keress az 1. bekezdésben 2 befejezett melléknévi igenevet! .....

2) Végeredményben melyik nyelv melyik szavából ered a ma közhasználatú *celeb* szó?

A ..... nyelv ..... szavából ered.

3) Keress a 2. bekezdésben részleges hasonulást és összeolvadást!

RH : ..... Ö: .....

4) Milyen 3 érv szól a magyar nyelvbe történő gyors és könnyű beillesztés mellett? Húzd alá a helyes válaszokat!

*a latinból már ismert szó   *ideális az 5 betűs szó   *a -br végződés nehéz lenne

*sokat beszélünk angolul   *jól toldalékolható   *magas hangrendű

5) Aláhúzással elemezd a szöveg következő mondatát és készíts róla ágrajzot!

A magyar anyanyelvűek a rövidített és kényelmes változatot vették át.

Milyen fajta állítmány? .....

Milyen fajta alany? .....

Milyen fajta tárgy? .....

Írj ki a mondatból egy alárendelő szószerkezetet! .....

Milyen fajta alárendelés? .....

Írj ki a mondatból egy mellérendelő szószerkezetet! .....

Milyen fajta mellérendelés? .....

EKT füzet 3./14. Varró Dani: Robotika

Szenvedéllyel
égek a robotika,
égek a robotika iránt épp.
Mit ne mondjak,
izgat a robotika,
izgat a robotika
kiváltképp.

Mert ez a szakma tök izgi,
robotokat tanítani focizni!
Távírányítgatni csak ide-oda
annyira baromira
imádnék!

Szenvedéllyel
égek a robotika,
égek a robotika iránt épp.

Bárcsak én is
orvosi robotokat
meg kutyarobotokat
csinálnék!
Nem tanítottam hiába,
nézd, pacsit ad nekem a lába!
Mit ne mondjak,
izgat a robotika,
izgat a robotika
világa.

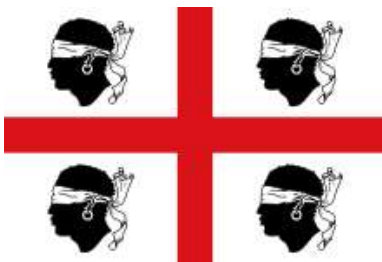
- 1) Mivel foglalkozik a robotika? .....
- 2) Írj ki két teljes hasonulást az 1. versszakból! ....., ...
- 3) Írj ki egy hangűrtöltést a 2. versszakból! .....
- 4) Az első és utolsó mély hangrendű szó 😊 .....
- 5) Melyik az a szó, amelyiket egyszerre hagyomány, egyszerűsítés és szóelemzés szerint írunk?
.....
- 6) Írj ki két feltételes módú igét! ....., ...
- 7) Melyik szóra gondoltam? .....
*kétszótagú, a msh-i zöngéesség szerinti párt alkotnak, magas hangrendű, kiejtés szerint írjuk,
mgh-i párt alkotnak*
- 8) Írj ki egy összetett, szótó + jel + rag szerkezetű szót a 2. versszakból! .....
- 9) Írj ki egy 3 szótagú főnévi igenevet az 1. versszakból! .....
- 10) Melyik az első és utolsó (legalább 2 szótagú) zöngés szó? ....., ...
- 11) Írd le a 7. mondat szavait betűrendben (névelő nélkül)! .....
- 12) Írd le a 4. mondat 6 szótagú szavát minden lehetséges helyen elválasztva!
.....

EKT füzet 3./15. Testa Mora (FITT 8.)

Korzika a Földközi-tenger negyedik legnagyobb szigete. Zászlaja, a Testa Mora (mór fej), sok kérdést vet fel. A sziget jelképének kitalálója valószínűleg Pascal Paoli volt (1725-1807), aki a szardíniai zászló motívumát használta fel a függetlenségi törekvéseinek kifejezésére. A fehér alapon fekete mór fej, így lett a szabadság, a jövőbe vetett hit megtestesítője.

De hogy került a szicíliaiaktól átvett mór fej a korzikai lobogóra?
Az igaz történetet homály fedi, hisz a legvalószínűbb változat is a 11. századig nyúlik vissza. Akkoriban a szaracénok szerették volna megszállni a Földközi-tenger szigeteit. A monda szerint, a hű keresztények segítségére maga Szent György sietett pajzsával, és a győztes ütközet emlékére kezdték használni, a „Quattro Mori” (a négy mór) fehér alapon vörös kereszttel tagolt, 4 arab nemes levágott, szemfedővel bekötött fejét.

Ezt a szicíliai motívumot emelte ki és használta fel (valószínűleg) Pascali Paoli a korzikai zászlóhoz, a Testa Morához: a szabadság és függetlenség jelképeként a nyitott szemű (feléledő) mór fejre hajpántként kötötte a kendőt, a fej büszkén néz előre a jövő felé.

1) Kit vagy mit jelentenek a következők?

Testa Mora = ...
Pascal Paoli = ...
Quattro Mori = ...

2) Elemezd a következő mondatot, készíts ágrajzot, majd válaszold meg a kérdéseket!

Korzika a Földközi-tenger szigete.

- a) Milyen állítmány van a mondatban? .....
- b) Írd ki jelzős alárendelést! .....
- c) Milyen szófajú az alany? .....
- d) Írj ki egy viszonyszós szókapcsolatot! .....

3) Írj ki a szövegből háromfajta tulajdonnevet! .....

4) Érvényesül-e hangtörvény a kiemelt szavakban, ha igen, akkor milyen? Ha találtál, akkor karikázd be zölddel a hangtörvény keletkezésének helyét és nevezd meg a törvényt! Milyen szófajúak ezek a szavak?

segítségére: .....

bekötött: .....

törekvéseinek: .....

EKT füzet 3./16. Daruvonulás (FITT 8.)

A Hortobágy legszebb őszi látványossága az Észak-Európából Afrikába átvonuló darvak érkezése, pihenője és távozása. 250.000-es, soha nem látott példányszámú a darvak tömege a 2023-as számlálás szerint – írja a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság.

A daruvonulás az egész világon a nagytestű vízimadarak kiemelt látványosságú – akár az űrből is megfigyelhető – mozgalmi közé tartozik, hiszen a Földünk összesen 15 faja közül a többség jelentős vonulási jelenségeket mutat, Észak-Amerikától Eurázián keresztül Ausztráliáig.

1) Elemezd aláhúzással a következő mondatot, majd készíts róla ágrajzot!

A Hortobágyon az őszi látványossága a daruvonulás.

- Írj ki a mondatból egy jelzős alárendelést! .....
- Mennyi alárendelő szerkezetet tartalmaz a mondat? .....
- Milyen szófajú a daruvonulás szó? .....
- Milyen szerkezetű a látványossága szó? Jelöld meg és írd le részletesen!
látványossága = ...
- Melyik szóban van 4 hosszú hang? Írd le szótagolva! .....

2) Jelentés szempontjából milyen szó a *daru*? .....

Rajzold le a hangalak – jelentés kapcsolatát mutató ábrát!

Írj még 3 ilyen szót! .....

Mi a két *daru* szó többes száma? ..... és .....

3) Kinek a verse ez? Mi a vers címe?

.....
.....

*Azt mondja a varga,
nem ér ő most arra,
mert ő most a csizmát
nagy uraknak varrja.*

*Darunak, gólyának,
a bölömbikának,
kár, kár, kár, nem ilyen
akárki fiának!*

*Daru is, gólya is,
a bölömbika is,
útra kelt azóta
a búbos banka is.*

4) Keress a fenti szövegben három igenevet!

.....
.....

5) Írd le betűrendben a fenti szöveg tulajdonneveit!

.....
.....
.....
.....

EKT füzet 3./17. KÖLTŐI ESZKÖZTÁR

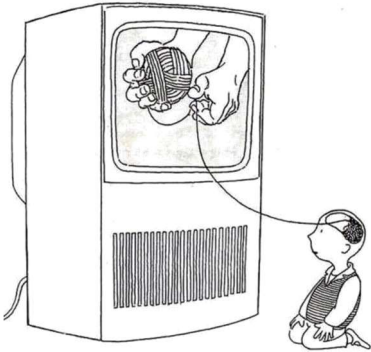
Faludy György: Televízió (FITT 8.)

Neves írónál ültem tegnap este.
Lenyűgözőn beszélt. Kamasz fia
a tv előtt feküdt, s azt figyelte.
Miért kéne apját hallgatnia?

A színen roppant, vak kígyók támadtak
a népre. Nincs irgalom senkinek!
Nők ordítottak, házfalak szakadtak.
A nagy kígyó éppen egy lányt evett.

Barátom únta a szédítő lármát.
„Bryan”, szólta, „zárd le ezt az undokat.
Vagy nem találsz szórakozásra már mást?

Mért nem fogsz egy jó könyvet az otromba
álltság helyett?” A fiú maradt.
„Kényelmesebb. Nem kell lapozni” – mondta.

- 1) Milyen lehetőségei lettek volna a fiúnak a TV nézés helyett? .....
- 2) Szerinted miért nem ezeket tette? .....
- 3) Miért többjelentésű az álltság szó? Magyarázd el! .....
- 4) A kérdőjeles mondatok valójában milyen beszélői szándékot tükröznek? .....
- 5) Milyen rímelésű a vers? .....
- 6) Az aláhúzott mondatoknak mi az állítmánya és az alanya?
  - a) Lenyűgözőn beszélt. állítmány: ..... alany: .....
  - b) Miért kéne apját hallgatnia? állítmány: ..... alany: .....
  - c) Nincs irgalom senkinek! állítmány: ..... alany: .....
  - d) Barátom únta a szédítő lármát. állítmány: ..... alany: .....
  - e) A fiú maradt. állítmány: ..... alany: .....
  - f) Nem kell lapozni. állítmány: ..... alany: .....
- 7) A pirossal aláhúzott szavak milyen nagy közös szófaji csoportba tartoznak? .....

EKT füzet 3./18. Öreg hiba! (FITT 8.)

Tótfalusi István: Nyelvészeti ínyencfalatok
Az ékesszólás kiskönyvtára. Tinta Könyvkiadó, 2017

„Manapság talán ritkábban halljuk vagy olvassuk ezt a rosszálló kitételt, mint egy-két emberöltővel ezelőtt. Nekem gyerekként főleg apai nagyanyám mondogatta, többnyire kiadós fejszoválas kíséretében. (...) Ha mégis olvasni támadt kedve, az öregbetűs bibliáját kérte. (...) Néha nagyokat nyögött, mert a bal lábfejét szaggatta a reuma, vagyis a csúz, ahogy ő mondta. -Az öregujjam! – sziszegte. – Mintha az ördög facsargatná! (...) Amikor a népmeséket olvastam, kissé elcsodálkoztam, mert kiderült, hogy a leggonoszabb boszorkányt is megszelídítheti a kisbojtár, ha öreganyámnak szólítja. (...) Aztán az iskolában hallottam egy évfázón, amikor kitüntették a kiválóan érettségizett diákokat, hogy ezzel az iskolájuk jó hírét öregítették. (...) Erről még nem meséltem nektek? – kérdezte magyartanárnőm meglepve. – Ez öreg hiba volt! Az *öreg* szó a magyarban régen azt jelentette, hogy „nagy”. Tehát az *öreg hiba* az egy súlyos hiba. Az *öregujj* a láb legnagyobb ujja. Az *öregtorony* egy vár tornyai közül az, amelyik nagyobb a többinél, jobban védhető. Az *öregbetűs* könyvet (főként bibliát, énekeskönyvet) a szokottnál nagyobb betűmérettel nyomtatták. Faluhelyen az *öregbíró*t azért hívták így, hogy megkülönböztessék a kisbírótól, aki csak hivatalsegéd volt.”

1) Mit jelentett az *öreg* szó régebben? ..... Mit jelentettek a következő kifejezések?

öreganyám = ..., öregujj = ..., öregbíró = ...
öreg hiba = ..., öregbetűs = ..., öregtorony = ...

2) Elemezd a következő mondatot, készíts róla ágrajzot és válaszold meg a következő kérdéseket!

Az öregujj a láb legnagyobb ujja volt.

- a) Milyen szófajú az állítmány? ..... Milyen fajta állítmány? .....
- b) Milyen szófajú az alany? ..... Milyen fajta alany? .....
- c) Írj ki egy jelzős alárendelést, ha van a mondatban! .....

3) Milyen szerkezetűek, szófajúak a szöveg kiemelt szavai és milyen mássalhangzótvány érvényesül bennük? A szerkezetet számozással jelöld, a mássalhangzótvány helyét zölddel karikázd be!

halljuk .....
ezzel .....
szokottnál .....
szólítja .....

4) Fogalmazd át, és írd le a teljes mondatot úgy, hogy az *öregbítik* szó ne szerepeljen benne! (Az *öregbít* az *öregebb* szó rövidebb alakjából jött létre.)

A jól teljesítő diákok a saját dicsőségükön túl iskolájuk jó hírnevét is öregbítik.

.....
.....

EKT füzet 3./19. Mi az igazság? (FITT 8.)

A C-vitamin elsősorban védelmi szerepet tölt be a szervezetben. Antioxidáns hatásának köszönhetően az aszkorbinsav semlegesíti a káros szabad gyököket, amelyek a sejtek öregedését vagy rákos elfajulását idézik elő. (forrás: www.dietless.hu)

Az aszkorbinsav fokozza szervezetünkben az immunrendszer működését, növeli a fehérvérsejtek számát, melyek szembeszállnak a testünket megtámadó kórokozókval, és fokozza a fehérvérsejtek működését. Jelentősen csökkenti a meghűléses betegségek, a nátha tüneteit. (forrás: www.webbeteg.hu)

A zsírban oldódó E-vitaminnal a C-vitamin igen hatásos szervezetünk általános egészségének megőrzése érdekében. Az aszkorbinsav jelentősen képes csökkenteni a szívinfarktus és a koszorúér-betegségek kockázatát. A C-vitamin fogyasztásával elkerülhetőek a különböző rákos megbetegedések: főként a gyomor-, a gége- és a nyelöcsőrák. Jelentős szerepe van a növekedésben és a fogak és csontok fejlődésében. (forrás: www.cvitaminok.hu)

1) Melyek azok az állítások, amelyeket **mindhárom forrás** igazol? Húzd alá!

- csökkenti a meghűléses megbetegedések tüneteit
- a homoktövisben van a legtöbb C-vitamin
- védelmi szerepet tölt be a szervezetben
- fontos szerepe van a fogak és csontok fejlődésében
- a C-vitamin neve: aszkorbinsav
- csökkenti a szívinfarktus kockázatát

2) Aláhúzással elemezd a következő mondatokat! Készíts róluk ágrajzot!
Ha találsz egyforma szerkezetűeket, akkor írd a betűjelüket a téglalapba!

A) Szentgyörgyi Albert a 20. században fedezte fel a C-vitamint.

B) A csipkebogyó megelőzi a ribizlit.

C) A C-vitamin segít legyőzni a kórokozókat.

D) Télen támogatni kell a szervezetünket.

E) A „versenyben” a ribizli mögött a paprika áll.

Számozással állítsd sorrendbe (kék körök) a C-vitamin tartalmuk alapján a lapon szereplő növényeket!
A C-vitamin tartalmat az 1-2. feladat mondataiból kell kikövetkeztetned.

3) Milyen szerkezetűek, szófajuk a szöveg következő szavai, milyen hangtörvény érvényesül bennük? A toldalékokat számozással jelöld, a hangtörvény helyét karikázd be zölddel!

gyököket .....

meghűléses .....

különböző .....

EKT füzet 3./20. SZÓKINCST

Lókött (FITT 4-6-8.)

Mit jelentenek az alábbi
lovas szólások?

Írd le saját szavaiddal, de ügyelj rá,
hogy ne lépd át az írásra kijelölt keretet!
Akár egy szó is lehet!

lókötő

lóvá tesz valakit

lovon jött, gyalog jár

húzza a lóbört

lovat ad alá

elhullatta már a csikófogát

rossz lóra tesz

magas lóról beszél

Mi a képrejtvény megfejtése?

EKT füzet 3./21. Piedone (FITT 8.)

1929. október 31-én született Nápolyban Bud Spencer olasz színész, Terence Hill elválaszthatatlan partnere. Kettőüket gyakran emlegették az olasz spagetti-western Stan és Panjaként.

Carlo Pedarsoli néven született. Egyszerre volt élsportoló úszásban, vízilabdában és boxban.

1967-ben súlygyarapodása miatt búcsút kellett vennie a vízipólótól, megkereste Giuseppe Colizzi rendező, és ő igent mondott az *Isten megbocsát, én nem* című western-vígjáték főszerepére.

Ebben a westernben már Bud Spencerként szerepelt, társa a későbbi gyakori partner és jó barát, Terence Hill volt. (A legenda szerint vezetéknevét Spencer Tracy iránti tiszteletből vette fel, a Bud pedig kedvenc sörmárkája rövid neve.) Ez volt az első filmjük, ahol a kacagtató poénokat csak a 2016. június 27-én halt meg Rómában.

2017-ben a budapesti Corvin-negyedben avatták fel szobrát, Tasnádi Szandra alkotását. 2018-ban pedig Király Levente készített Piedone nyomában címmel portréfilmet életéről, életművéről.

<https://mult-kor.hu/>

- 1) Elemezd aláhúzással a következő mondatot, készíts róla ágrajzot és válaszolj a kérdésekre!

Bud Spencer igazi neve Carlo Pedarsoli volt.

- a) Milyen fajta az állítmány? ..... az alany? .....
- b) Írd ki a birtokos jelzős alárendelést! .....
- c) Írd ki a kijelölőjelzős alárendelést! .....

- 2) Írd ki a szöveg aláhúzott szavait! Milyen szerkezetűek, szófajúak és érvényesül-e bennük mássalhangzó törvény? Ha igen, jelöld meg karikázással a helyét és nevezd meg!

	<i>szerkezet (számokkal)</i>	<i>szófaj</i>	<i>hangtörvény</i>
.....	=	.....	.....
.....	=	.....	.....
.....	=	.....	.....
.....	=	.....	.....
.....	=	.....	.....

A képhez kapcsolódó mondat melyik szavára gondoltam? Írd a szobor alkotójának nevét és a felavatás évét a szobor alatti téglalapba!

- a) .....
ragos szó, mély hangrendű, két zöngétlen hangja van, két szótagú
- b) .....
vegyes hangrendű, három zöngétlen hangja van, melléknév

EKT füzet 3./22. Kalandpark (FITT 6-8.)

Magasságot, izgalmakat kedvelő kalandorokat várunk a Budakeszi Kalandparkban. Gyönyörű erdei környezetben, 6 különböző nehézségű pályával várjuk a kalandot keresőket. 60 állomásos, komplex akadálypályánkon minden korosztály megtalálhatja magának a kihívást. A hidak, függő- és csúszópályák kialakítása garantáltan emlékezetes szórakozást nyújt kicsiknek és nagyoknak egyaránt.

„A” gyakorlópálya = A biztonságért felelős kollégáink ezen a pályán mutatják be és tanítják meg a hevederek, csúszkák használatát.

„B”, „B2” gyerekpályák (140 cm-s testmagasságig) = 30 változatos akadályt kell legyűrni, a szülők a gyerekeket a földön sétálva kísérhetik.

„C”, „D”, „E”, „F” felnőtt pályák = Kezdő, haladó, extrém (18 éven felüli) és csúszó pályák.

Részletek: <https://budakeszivadaspark.hu/kalandpark/>

- 1) Válaszolj számokkal!
  - a) Mennyi különböző nehézségű pálya van a Budakeszi kalandparkban? .....
  - b) Mennyi állomása van a komplex akadálypályának? .....
  - c) A gyerekpályák hány cm-es magasságig használhatók? .....
- 2) Keress a következő meghatározásoknak megfelelő szavakat a sor elején (zárójelben) megadott mondatokban!

(1.m.) 2 db mély hangrendű főnév: .....

(2.m.) teljes hasonulás: .....

(3.m.) összeolvadás: .....

(4.m.) tárgyragos főnév: .....
- 3) Keress a következő meghatározásoknak megfelelő szavakat a sor elején (zárójelben) megadott pályákról szóló mondatokban!

(„A”) 2 db összeolvadás: .....

(„B”, „B2”) főnévi igenév: .....

(„C”-„F”) 1+3 szerkezetű szó: .....

Csak nyolcadikosoknak!

- 4) Elemezd a következő mondatot, készíts róla ágrajzot és karikázással válaszolj a kérdésekre!

A Budakeszi Kalandparkban akadálypályák várják az izgalmak kedvelőit.

IGAZ vagy HAMIS?

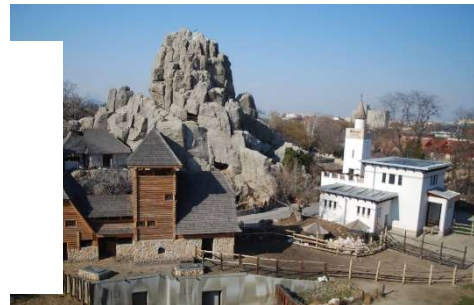
a) a mondatban határozatlan alany van	IGAZ - HAMIS
b) a birtokos jelző főnév	IGAZ - HAMIS
c) a tárgynak 4 toldaléka van	IGAZ – HAMIS
d) a mondatban van hagyomány alapján írt szó	IGAZ – HAMIS

EKT füzet 3./23. A Varázshegy (FITT 8.)

A Varázshegy kiállítótér 2012. május 24-i megnyitásával egy évszázados álm vált valóra. Az eredeti műsziklát 1908-1912 között építették meg. Az erdélyi Egyesköről mintázták a formáját. A 25 ezer négyzetméternyi műszikla felszíne alatt páratlan építészeti érték rejlik: 32 méter fesztávolságú centrális belső tere, a 34 méteres függesztett vasbeton kupola korának egyedülálló építészeti megoldásai közé tartozik. Nem véletlen, hogy a Varázshegy kiállítás tervezésekor különös gonddal ügyeltek rá, hogy a szikla szerkezete látható maradjon a lehető legtöbb helyen.

2000-ben alakult egy szakértői csoport, amely tagjai 10 éves folyamat során alakították ki a szikla belsejébe kerülő bemutató egységet. Az építkezés első lépéseként 2006-2008 között felújításra került a külső betonhéj szerkezet. Majd 2012 tavaszára hatalmas erőfeszítéssel elkészült a ma is látható, de azóta is folyamatosan fejlődő bemutatótér. A beruházás Európai Unió pályázaton elnyert összegekből valósulhatott meg.

<https://zoobudapest.com/varazshegy/historia>

Elemezd aláhúzással a következő mondatokat, készíts rólunk ágrajzot!

- 1) Az erdélyi Egyesköről mintázták a formáját.
- 2) Először a betonhéjat újították fel.
- 3) A felújítás 10 évig tartott.
- 4) A Varázshegyben bemutatótér működik.
- 5) A beruházás EU-s pályázatból valósult meg.

Írd ki a szöveg aláhúzott szavait! Milyen szerkezetűek, szófajuk és érvényesül-e bennük mássalhangzó törvény? Ha igen, jelöld meg karikázással a helyét és nevezd meg!

	<i>szerkezet (számokkal)</i>	<i>szófaj</i>	<i>hangtörvény</i>
..... =	.....	.....	.....
..... =	.....	.....	.....
..... =	.....	.....	.....
..... =	.....	.....	.....
..... =	.....	.....	.....

EKT füzet 3./24.

A tudatos vásárlás 12 pontja/1. (FITT 8.)

Elemezd a jobb oldali keretben kiemelt mondatot, készíts róla ágrajzot!

Nevezd meg a mondat állítmányának és alanyának fajtáját!

1. A pénzeddel szavazol!

A vásárlás a Te döntésed. Nem kell támogatnod a környezetszennyezést, vegyszerezést, a buta, káros és felesleges dolgok tömeges gyártását.

A vásárlás a Te döntésed!

Á: ..... A: .....

2. A szemét a legdrágább!

A szemét értelmetlen pénzkidobás Neked és terhelés a környezetnek: mindig gondold végig, mennyit dobsz majd ki abból, amit megveszel.

A szemét értelmetlen pénzkidobás.

Á: ..... A: .....

3. Cetli

Mindig listával indulj vásárolni. Írd össze, mire van szükséged. A nagy üzletek profi módszerekkel csábítanak felesleges pénzköltésre.

Mindig listával indulj vásárolni!

Á: ..... A: .....

4. Helyben

A nagy bevásárlóközpontok helyett vásárolj piacon, vagy helyi boltban. Kutasd fel a jó helyeket!

Kutasd fel a jó helyeket!

Á: ..... A: .....

5. Mennyi műanyagot viszel haza?

Vigyél magaddal táskát, szatyrot, ne fogadj el zacskót mindenhol. Válaszd az egyszerűen csomagolt árukat. Keresd a visszaváltható, illetve újrahasznosított csomagolást.

Vigyél táskát a vásárláshoz!

Á: ..... A: .....

6. Keresd a természeteset!

Ne dőlj be a szép külsőnek és a vicces szövegeknek: kerülj a nem természetes alapanyagból, vegyszerekkel előállított ételeket.

Keresd a természeteset!

Á: ..... A: .....

EKT füzet 3./25.

A tudatos vásárlás 12 pontja/2. (FITT 8.)

Elemezd a jobb oldali keretben kiemelt mondatot, készíts róla ágrajzot!

Nevezd meg a mondat állítmányának és alanyának fajtáját!

7. Olvasd el a címkéket!

Az élelmiszerek és tisztálkodó szerek rengeteg káros (és felesleges) anyagot tartalmazhatnak. Ne kezeld magad vegyszerrel, se kívülről, se belülről, ha vegyszer nélkül is kaphatsz.

A mesterséges anyagok nem egészségesek.

Á: ..... A: .....

8. Erőszakmentes szépség

Válassz olyan higiéniai termékeket, amelyeket állatkínzás nélkül tesztelnek, illetve nem tartalmaznak állati eredetű anyagokat.

Válassz természetes szereket!

Á: ..... A: .....

9. Tartós használat!

Kerüld az eldobható dolgokat, ezek tömeges előállításuk és kidobása energiapazarlással és környezetszennyezéssel jár.

Az eldobható csomagolás pazarlás.

Á: ..... A: .....

10. Frisset

Friss, hazai idényzöldséget és -gyümölcsöt vegyél az üvegházi, több tízezer kilométert utaztatott, mesterségesen érlelt, agyoncsomagolt és tartósított áruk helyett.

Friss gyümölcsöt érdemes venni.

Á: ..... A: .....

11. Helyi termékeket vegyél

Keress a lakóhelyed közelében készülő dolgokat. Így a helyi környezetet támogathatod, valamint kevésbé járulsz hozzá a szállítással járó környezetterheléshez.

A helyi termelőket támogasd!

Á: ..... A: .....

12. Nem mindegy!

Ha nincs is tökéletes termék, keresheted mindig a jobbat. Legyél tudatos: járj utána, hogy ki állítja elő, mit tartalmaz, mibe csomagolják, hová kerül.

Keress a legjobb elérhető!

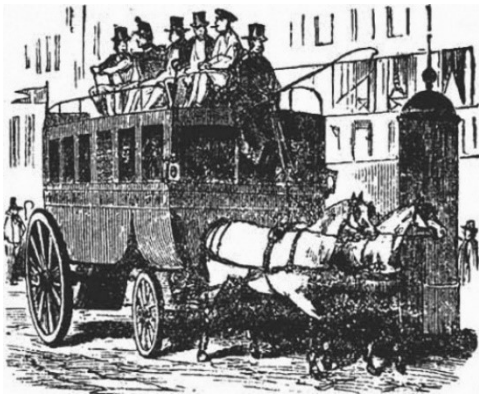
Á: ..... A: .....

magyar termék: "100% magyar alapanyagból, Magyarországon készült"

hazai termék: "több mint 50% magyar alapanyagból, Magyarországon készült"

hazai feldolgozású termék: "többségében import alapanyagból, Magyarországon készült"

EKT füzet 3./26. Az omnibusz (FITT 8.)

Az omnibusz volt az első tömegközlekedési eszköz a városokban. A lóvontatta járműre mindenki felszállhatott, ha megvette a jegyét. Erre utalt a neve is, hiszen az „omnibus” latin szó jelentése „minden, mindenki”. Egy kocsi 8-14 utast tudott szállítani. (A mai budapesti Mercedesz normál buszokon 27 ülő- és 39 állóhely van.) Kötött útvonalon közlekedtek, és meghatározott menetrend szerint, bár megállói nem voltak, ezeket a kocsikat bárhol le lehetett inteni.

Budán és Pesten 1832-ben indultak el az első omnibuszok. A legnépszerűbb irány a Városliget volt, de idővel az egész várost behálózták a járatok.

Az első budapesti emeletes autóbusz 1915. március 1-jén (vasárnap) reggel 7 órakor indult el az Andrássy úton. Az első fordulón nemigen volt utasa az akkori gyors és kényelmes járműnek. A kalauzok bátorításával kellett invitálni a leendő utazóközönséget.

Az omnibusz, bár veszteséges volt az üzemeltetése, azonban még kitartott, mert mindenütt még nem tudták autóbuszokkal leváltani. 1923-ban szétvált az omnibusz- és az autóbuszüzem, 1926-ban már csak négy omnibusz volt üzemben. Az utolsó járat 1929. április 30-án gördült végig a Szent Imre (ma Villányi) úton.

Készült Domonkos Csaba cikke nyomás: <http://pestbuda.hu/>

- 1) Elemezd aláhúzással a következő mondatokat, készíts rólunk ágrajzot!

Egy kocsi 8-14 utast tudott szállítani.

Budán és Pesten 1832-ben indultak el az első omnibuszok.

A kalauzok bátorításával kellett invitálni a leendő utazóközönséget.

Az utolsó járat 1929. április 30-án gördült végig a Szent Imre (ma Villányi) úton.

- 2) Számold a szöveg alapján!

- Hány évig járt omnibusz a fővárosban? ..... év
- Hány éve ment végig az utolsó omnibusz a fővárosban? ..... év
- Hány évig jártak emeletes omnibuszok a fővárosban? ..... év
- Telt kocsi esetén hányszorosa a férőhely a mai járatokon? Karikázz! 2x 4,5x 6x

- 3) Milyen szófajúak az így aláhúzott szavak? .....
- Milyen szófajúak az így aláhúzott szavak? .....
- Milyen szófajúak az így aláhúzott szavak? .....

EKT füzet 3./27.

Mióta van vezetéknev? (FITT 8.)

Ma Magyarországon mindenki törvény által van kötelezve kételemű név viselésére. Ennek első eleme a vezetéknev (családnev), második az utónév (keresztnev). Ez a helyzet is történeti fejlődés eredménye. A 13. század közepétől a keresztnev mellé – előbb szórványosan, utóbb mind gyakrabban – egy másik név is járult. Ezek a nevek nem voltak öröklődők, éppen ezért névészeti irodalmunkban – a vezetéknevtől való megkülönböztetésül – „dictus-név” a megjelölésük (dictus = mondott). A 15. században érkezik hozzánk az állandó megkülönböztető név viselésének igénye, ez eleinte a megkülönböztető „dictus-nevek” megszilárdulása lett.

A 16. században a vezetéknevek nagyjából már megszilárdulnak tekinthetők, bár névváltozás természetesen előfordul. A címül írt kérdésre tehát röviden ezt válaszolhatjuk: neveink a ragadványnevek őseiből szilárdultak meg az európai névkialakulás hatására és idején: nagyjából a 16. században.

https://anyanyelvcsavar.blog.hu/2020/11/20/a_vezeteknev_szuletese

- 1) Milyen más elnevezése van a következő neveknek?

Figyelj, az egyiknek kétféle is van!

Írd mellé, majd a szó előtti számozással állítsd a keletkezésük sorrendjébe a névfajtákat!

..... vezetéknev = ...

..... mondott név = ...

= .....

..... utónév = ...

Helyettesítsd a szöveg aláhúzott szavait rokon értelmű szavakkal!

..... = ...

..... = ...

..... = ...

..... = ...

..... = ...

- 2) Elemezd a következő mondatot, készítsd róla ágrajzot és válaszold meg a kérdéseket!

Neveink a ragadványnevek őseiből szilárdultak meg.

a) Milyen fajta a mondat állítmánya? ..... alanya? .....

b) Írj ki egy jelzős alárendelést a mondatból! .....

c) Írd ki a mondat NEM névszó szavait! .....

d) Írd ki a mondat 1+3+3+4 szerkezetű szavát! .....

e) Írd ki a mondat magas hangrendű szavait! .....

f) Írd ki a mondat viszonzyszós szókapcsolatait!.....

g) Írd ki a mondat szószerkeztláncát! .....

- 3) Magyarországon melyik a leggyakoribb vezetéknev? .....

EKT füzet 3./28. Gesztenyepüré (FITT 6-8.)

A nálunk gesztenyepüréként emlegetett francia desszertcsoda szülőhazájában a legmagasabb alpesi hegycsúsról, a Mont Blanc-ról kapta nevét. Már a 15. században is feljegyezték a receptjét, már akkor is narancsos ízű tésztával ölelték körül a „hegycsúcsot” és a pürét csokoládéval ízesítették. A franciák hegyként felpúpozott, kevés tejszínhab segédletével havas hegycsúcsot idéző ételkölteménye az egyik legrégebbi francia klasszikus. A franciák Mont Blanc, az olaszok Monte Bianco néven ismerik.

A magyar gesztenye szavunk az ógörögből eredeztethető. A monda szerint Magyarországon a szelídgesztenye Mátyás király idejében, a 15. században vált ismertté. Beatrix királyné hozta magával Itáliából. Ekkor vált Mátyás király kedvenc ételvé a gesztenyével töltött kappan, azaz a gesztenyével töltött kakas. A palotában a gesztenye kedvelt csemegének számított, sütve és mézzel ízesítve fogyasztották.

Az Osztrák-Magyar Monarchia fennállása alatt, a 19. század végén, Zilahy Ágnes híres receptes könyvében már megtaláljuk a „piré” receptjét: a tejben főzött gesztenyét cukorral, tojással és vaníliával ízesítve áttörjük és fölé édesített tejszínhabot teszünk.

1) Mit formáz eredetileg a nálunk gesztenyepüré néven ismert csemege? .....

Milyen két hozzávalóban tér el biztosan a 19. századi magyar recepttől?

.....

2) Keress az 2. bekezdésben példát a következő mássalhangzótörvényekre 2-2 példát:

zöngétlenedés: ....., ...

teljes hasonulás: ....., ...

3) Vizsgáld meg az 1. bekezdés aláhúzott szavainak szerkezetét! Írd fel számokkal a szerkezetet!

..... : .....

..... : .....

..... : .....

4) Gyűjtsd ki a 3. bekezdésből azokat a vegyes hangrendű, összetett szavakat, amelyek nem tulajdonnevek! .....

.....

5) Írd ki a szöveg 1. mondatának főneveit! .....

.....

6) Alkoss a GESZTENYEPÜRÉ szó betűiből 5 db, 3 betűs szót!

.....

EKT füzet 3./29. SZÖVEGÉRTÉS

Kukoricacsuhé/1. (4-6-8.)

Hétköznapiak és ünnepek

Takács Istvánné Ambrus Éva népi iparművész 1989-ben, ötvenéves korában kezdett csuhészobrok készítésével foglalkozni. Falusi életképei, megragadó jelenetei – melyek megőrzik és elevenné teszik számunkra a népi kultúrát, a régi falusi életet, szokásokat, a vallásos élet hagyományait – gyorsan népszerűek lettek.

Kukoricacsuhéból formált figurái arc nélküliek, mégis olyan érzelem gazdagok, hogy az ember pillanatok alatt beleéli magát a megformált jelenetbe, élethelyzetbe.

Alkotásait rendszeresen zsűriztette, 1999-ben munkássága elismeréseként megkapta a népi iparművész címet. Munkáiból 2017 tavaszán nyílt állandó kiállítás Székesfehérváron a Szent István Művelődési Házban.

Hogy működik a csuhéfonás?

Ősszel, kukoricaszedés után, a fosztáskor külön válogatják az alkalmas kukoricacsuhét, a napon szárítják majd kötegelik. A csomókat gyöngyfűzerszerűen a csűrben tárolják száraz, levegős helyen, megelőzve ezzel a penész kialakulását.

Feldolgozás előtt a kukoricacsuhét megnedvesítik. Minden remekmű egy saját farámán készül el, előre kirajzolt és szegekkel megjelölt formán, egy szegről indul el a sodrás művészete, szegtől-szegre haladva kerül fel a darab a ráámára, amit még le kell szőni, sodorva vagy laposra öltve, megadva a termék végső formáját és díszét. Miután a farámán megszáradt a darab, a szegeket kihúzzák és leszedik a formáról.

- 1) A Tudásépítő/1486-1487. lapján lévő képek bal felső sarkában lévő körökbe írd be az alábbi felsorolásból a képen látható tevékenységet jelölő betűt!

- A: betlehemezés
- B: nagymosás
- C: csipkeverés
- D: favágók
- E: menyegző, lakodalom
- F: halásztanya
- G: kocsmá
- H: kenyérsütés
- I: fazekasok
- J: szilvalekvár készítés

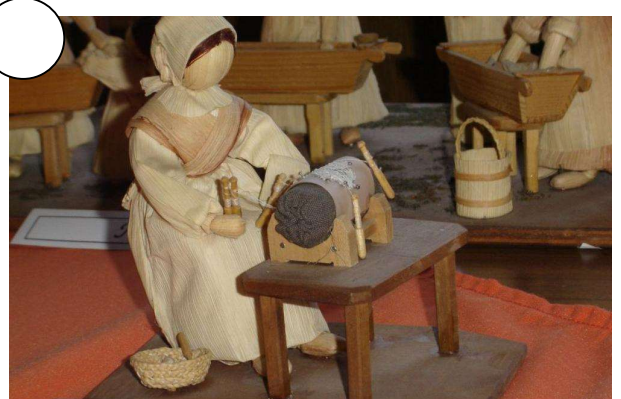
EKT füzet 3./30. SZÖVEGÉRTÉS

Kukoricacsuhé/2. (4-6-8.) Mesterségek

2) Számolj!

- Hány éve tanulta meg a mesterséget az alkotó? .....
- Mennyi év kellett, hogy megszerezze a népi iparművész címet? .....
- Hány éves volt, amikor állandó kiállítás nyílt a munkáiból Székesfehérváron? .....

3) A csuhéfonás

- Milyen növény, mely része a csuhé? .....
- Milyen helyen tárolják és miért? .....

4) Milyen értékeket hordoznak Takács Istvánné Ambrus Éva munkái? Húzd alá!

*csuhéfelhasználás
a népi hagyományok megjelenítése
a népi mesterségek tudományos megjelenítése
mesék illusztrálása
iparművészeti érték*

5) Miért nem gond, hogy a megjelenített figurák arc nélküliek?

6) Alkoss a KUKORICACSUHÉ szó betűiből 1-1 db 3-4-5-6 betűs, 'cs'-vel kezdődő szót, ami nem tulajdonnév!

cs _____, cs _____, cs _____, cs _____

EKT füzet 3./31. Mosolygó erdő

Észak-Amerikában, az Oregon állambeli Portlandben van a székhelye a Hampton Lumber faipari vállalatnak, amely 2011-ben gondolt egy nagyot, hogy sok ember arcára mosolyt csalhasson.

Kitalálták ugyanis, hogy a városon kívüli egyik hegyoldalon a terület újraerdősítése során úgy ültetik be a fákat, hogy azok egy hatalmas mosolygós arcot formáljanak.

Ezt a következőképpen valósították meg: magát az arc részét lombhullató vörösfenyőkből ültették be, míg a szemeket és a száját Douglas fenyők alkotják.

Így a telepítéshez képest még jó 30-50 évig gyönyörködhetünk ebben a mókás természeti jelenségben, minden egyes ősszel, egészen addig, míg a területen újra megkezdődik majd a fakitermelés. Addig miénk ez a rőt mosoly!

- 1) Olvasd el figyelmesen a fenti szöveget, majd elemezd aláhúzással a mondatok közül azokat, amelyekről megállapítható, hogy tartalmuk szerint igazak! A valótlan tartalmú mondatoknál jelöld meg az állítás hamis részét, a szöveg alapján nem eldönthető tartalmú mondatokat húzd át! Az elemzett mondatokról készíts ágrajzot!
  - a) A mosolygó erdő Portland területén található.
  - b) A mosolygó erdőt egy faipari cég hozta létre Észak-Amerikában.
  - c) A mosoly madártávlatból is látszik.
  - d) A mosolygó erdőt ősszel kell megnéznünk.
  - e) Az arc részt Douglas fenyőkből ültették be.
  - f) A mosolyt évtizedekig nem szeretnék kivágni.
- 2) Alkosd meg a MOSOLYGÓ ERDŐ kifejezés betűiből a kért szavakat! A vonalak megmutatják, hogy hány betűs a kért szó, a hosszú vonalra kétjegyű betű kerül.

egy madárfajta neve: _____

elégedetlenkedik: _____

hamiskásan mosolygó: _____

EKT füzet 3./32.

Az Állatok világnapja: október 4.

Firenzében, egy 1931-ben tartott környezetvédelmi konferencia ker-
merült fel először az Állatok Világnapjának (World Animal Day) gonc
október 4. pedig azért lett a kiválasztott nap, mert ez Assisi Szent Ferenc
napja, egyúttal emléknapja is. Ez a nap tisztelgés az állatok védőszen
Szent Ferenc előtt, aki már a 13. század elején azt hirdette, hogy mindent s
kell, ami körülvesz minket, legyen az élő vagy élettelen.

Az állatok világnapjának alapelve, hogy az állatok boldogab
életünket, segítőtársként és barátként gazdagítják mindennapjainkat.
célja, hogy az ember és állat közötti barátságot erősítse, valamint
figyelmet az együttélés fontosságára.

Az aláhúzott szavak elejéhez hozzá
lehet tenni egy, kettő vagy három betűt
úgy, hogy értelmes szót kapjunk. (A
kétjegyűek mindig egynek számítanak!)

**Melyik szó elejéhez lehet 1, 2 vagy 3
betűt tenni és melyek ezek a betűk?
Írd le kiegészítve a szót!**

- 1 betűt: .....
- 1 betűt: .....
- 1 betűt: .....
- 1 betűt: .....
- 2 betűt: .....
- 3 betűt: .....

Egészítsd ki a szöveget a megfelelő
szavakkal!

Az állatok .....
teszik életünket, ...
és barátként .....
mindennapjainkat.

Keressd meg a megadott magánhangzók
alapján, hogy a szöveg melyik szavára
gondoltam!

e _ _ é _ _ a _ _ a
_ i _ _ e _ _ e
_ o _ _ e _ e _ _ i a

A **vastag betűs** szavak első hangját
cseréld ki másikkra úgy, hogy értelmes
szót kapj! (A kétjegyű msh egynek
számít.)

Melyik mi lesz? Írd ki a szót és a csere
eredményét!

- ..... → .....
- ..... → .....
- ..... → .....
- ..... → .....
- ..... → .....
- ..... → .....

Alkoss a **ÁLLATOK** szó betűiből
olyan szavakat, amelyek megfelelnek a
meghatározásoknak!

a *j* és az *l* szomszédja .....
ürügy valamire: .....
telefon védője: .....
rosszkívánság: .....
nézek: .....

EKT füzet 3./33. Mennyi óceán van?

Az ENSZ által 1992-ben Rio de Janeiróban megtartott globális környezetvédelmi csúcstalálkozón június 8-át jelölték ki az óceánok védelmére az óceánok világnapjának.

A Csendes-óceán, az Atlanti-óceán és az Indiai-óceán már a középkor óta szerepel a térképeken, de a földrajzi értelemben óceánnak tekinthető északi Jeges-tengert a mai napig tengerként nevezi meg a térképek legnagyobb része, bár 1915-től található olyan térképek, amelyek a Jeges-tengert óceánként jelölik. 2020. június 8-a változást hozott: a Déli-óceán is térképre került, amely az Antarktisz (déli-sarkvidéket) veszi körül.

Az óceán szó az Ókeanosz szóból származik, eredetileg a nagy ősvíz istenének neve volt a görög mitológiában. A latin oceanus (világtenger) ennek a szónak az átvétele. A magyar nyelvbe (és több más európai nyelvbe) a latin nyelven keresztül került a szó, az -us végződés elhagyásával. A szó első magyar nyelvű előfordulása egy 1604-es írott szövegben található.

1) Dolgozz a térképpel!

- Írd a téglalapokba az 5 (földrajzi értelemben) óceán nevét és kösd össze a téglalapot a Föld térképnek azt az óceánt jelölő részével! Vigyázz, van egy olyan óceán, amit két részen is jelölnöd kell!
- Színezd zöldre azokat a kontinenseket, amelyeket három óceán ölel körül!
- A körökbe írt számmal jelöld az óceánok térképeken való megjelenítésének sorrendjét!

2) Írd az alább megadott szó mellé a nyelve(ke)t, amelyben megjelent, majd számozással állítsd időrendbe őket!

... ocean (.....)

... Ókeanosz (.....)

... oceanus (.....)

3) Alakítsd át melléknévvé és írd le helyesen a szövegben szereplő összes tulajdonnevet! (Az ismétlődőket és a különböző toldalékokkal ellátottakat egyszer vedd figyelembe!)

.....

.....

.....

.....

.....

EKT füzet 3./34. Labrador

Labrador-tenger

Atlanti-óceán tengere Grönland és a kanadai Labrador-félsziget között.

Labrador-félsziget

A Föld 5. legnagyobb félszigete 1498-ban João Fernandes Lavrador felfedezőtől kapta a nevét, aki I. Mánuel király utasítására derítette fel az Atlanti-óceán északnyugati részét, melyet a tordesillasi szerződés Portugáliának ítélt. Területe 1 300 000 km².

Labrador retriever

A labrador retriever elődje az Újfundlandról és a Kanada keleti partjáról a Landseer. Valószínűleg az úgy nevezett St. John's kutyától származik, a fekete halászkutya, nagyon vastag bundával.

Az angol fajtanevet, azaz a labrador retriever-t egyrészt az azonos nevű Labrador-félszigetről, másrészt pedig a fajta képességeiről (to retrieve = vinni) kapta.

- 1) Van kapcsolat a tenger, a félsziget és a kutyafajta között? Ha NEM, akkor mi az oka, ha IGEN, akkor mi az?

.....
.....

- 2) A kutyáról szóló részben keress példát a következőkre!

- a) összetett, tőszó: .....
- b) a mássalhangzók összeolvadása: .....
- c) 1+2+2+3+3+4: .....
- d) mély hangrendű, összetett, tőszó: .....

- 3) Találd ki, hogy melyik 6 db öt betűs szóra gondoltam, amely a LABRADOR szó betűiből megalkotható! Segítségként megadtam a középso betűt! Ha van egyéb öt betűs ötleted, azt is írd le!

___ B ___, ___ R ___, ___ D ___,

___ B ___, ___ R ___, ___ L ___

egyéb öt betűs ötlet: _____, _____, _____

- 4) A félszigetről szóló részből írd ki három különböző típusú tulajdonnevet! .....

.....
.....

- 5) A jobb felső sarokban lévő térképen karikázd be a Labrador-félszigetet és írd egy nagy „T” betűt a Labrador-tengerre!

- 6) A tengerről szóló részben húzd alá az alapszófajokat és írd ki belőle a pontozott vonalra az összes viszonyozót! .....

EKT füzet 3./35. SZÖVEGÉRTÉS

Tibi csoki és Jégrakéta (6-8.)

A mecklenburgi születésű, különleges tehetségű cukrász, Stühmer Frigyes 1868-ban érkezett Magyarországra, hogy Pesten átvegye Nagy Ferenc cukorkaüzemét. Stühmer az évtizedek folyamán felvirágoztatta a vállalkozást, ezzel létrehozva Magyarország egyik legnagyobb és legjelentősebb édességgyárát, valamint akkor még szokatlan módon szervezett köré egy országos bolthálózatot.

A cég a története során számos újdonságot gyártott és különböző édességmárkákat alkotott meg üzemeiben. Az 1930-as évek második felében megjelenő, Stühmer Frigyes unokájáról elnevezett Tibi csoki napjainkig ismert márka, akárcsak a Frutti cukorka.

1933-ban több sajtóorgánium is azt közölte, hogy a Stühmer Csokoládégyár egy hűsítő nyári újdonságot is a piacra dobott. Ezzel kapcsolatosan az Esti Kurír 1933-as budapesti Nemzetközi Vásárról írt tudósításban többek között az alábbiakat olvashatjuk: „Egyik legérdekesebb látványossága a Nemzetközi Vásárnak a Stühmer-kiállítás, amely a népszerű és közismert cég legfrissebb újdonságait, egyben reprezentáns termékeit is felvonultatja. Ezek között szerepel atíz- és huszfilléres adagokban kapható Jégrakéta, amely a cég újdonsága.” (Esti Kurír 1933. május 7. 13. old.)

2022

Olvasd el figyelmesen a szöveget és tanulmányozd a korabeli reklám képeket,
majd válaszolj a kérdésekre!

- 1) Milyen 3 dologban volt különleges Stühmer Frigyes és az általa létrehozott rendszer?
.....
.....
- 2) Nevezd meg két típusú Jégrakétát! .....
- 3) Őszre mit kínált a Stühmer cég? ..... Az micsoda? .....
- 4) Árulhattak Tibi csokit azon a Nemzetközi Vásáron, ahol a Jégrakéta volt az újdonság? Válaszodat jelöld karikázással és indokold röviden!
IGEN – NEM, indoklás .....
- 5) Milyenről milyenre változott a 20. század közepéhez képest a Stühmer cég által reklámnak használt színvilág? 20. század: ..... 21. század: .....
- 6) Add meg a nevét egy az 1930-as években működő újságnak! .....

MATEMATIKA FELADATLAPOK

EKT Füzet 3./1. Diophantosz sírfelirata

Az Alexandriában élő Diophantosz (250 körül) görög matematikus – ellentétben az akkoriban általánosan elfogadott irányzatokkal – a geometria helyett elsősorban algebrával és számelmélettel foglalkozott. *Arithmetica* című munkájából a hat első kötet ismerjük. Ő használta először algebrai jeleket, így az algebrai nyelv és jelrendszer egyik megteremtőjeként tartjuk számon.

A görög matematikus nevét őrzik az egész számok halmazán megoldandó, többismeretlenes (határozatlan), más néven diofantoszi vagy diofantikus egyenletek, melyekkel a matematikaórán is találkozhatunk.

Életéről keveset tudunk, az is leginkább annak köszönhető, hogy fennmaradt az időmértékes verselésű sírfelirata. Az alábbiakban ennek a híres sírfeliratnak egyik fordítását olvashatod (*Sain Márton: Nincs királyi út! Gondolat, 1986*):

Itt nyugszik Diophantosz. Mily csoda!
Sírköve is még nagy tudományával hirdeti élte korát:
Egyhatodát gyermekkorának rendelte az isten.
Orcájára pehelyt tett feleannyi után,
Eltelt egyheted, és fáklyát gyújtott lakodalmán,
Múlik öt év, s fiúval áldja meg ekkor e nászt.
Jaj, későnszületett, jaj, vézna fiú!
Fele annyit éltél, mint az apád, s máris a máglya emészt.
Négy évig gyászát tudománnyal csillapította.
Míg végül maga is élete végéhez ért.

Feladat:

Hány éves korában halt meg Diophantosz? Oldd meg a sírfelirat „feladványát”!

EKT Füzet 3./2.

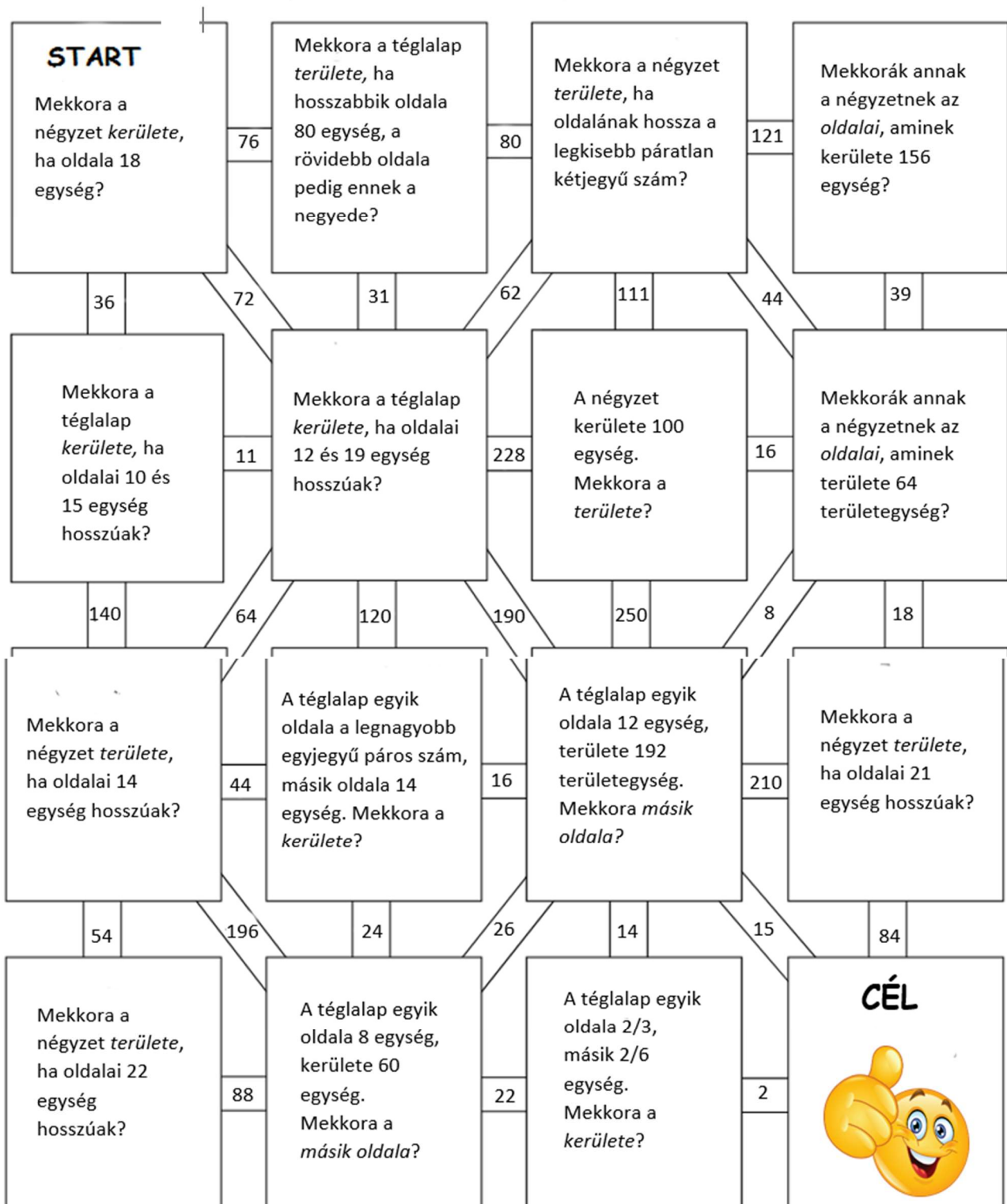
TOTÓ

	TOTÓ	1	2	x	TIPP
1.		A két tört összege egyszerűsíthető.	A két tört összege nem egyszerűsíthető.	A két tört összege nem írható fel vegyszám alakba.	
2.	A $3 \cdot 4 \cdot 15$ szám	többszöröse a 3-nak.	a 11-nek többszöröse.	osztója az 55-nek.	
3.		A ? helyére írható szám páros.	A ? helyére írható szám páratlan.	A ? helyére írható szám osztható 5-tel.	
4.	Ha egy négyjegyű szám utolsó számjegye 6, akkor	lehet, hogy osztható 2-vel.	a szám biztosan osztható 3-mal.	biztos, hogy osztható 2-vel.	
5.		igaz	hamis	igaz, de csak akkor, ha a szorzó reciprokával szorzom a szorzandót	
6.	Az alábbi műveletnek lehet az eredménye természetes szám.	biztos	lehet, de nem biztos	lehetetlen	
7.	Az eredmény átírható vegyszám alakba.	nem lehetséges	az eredményem természetes szám	biztos	
8.	$(+31) + (-52) = ?$ Az eredmény negatív szám.	biztos	lehetetlen	az eredmény pozitív egész szám	
9.		A szorzat:	A szorzat:	A szorzat nem írható fel vegyszám alakba.	
10.	A legnagyobb egyjegyű prímszám	11	páros	páratlan	
11.	Mivel egyenlő?	12			
12.	A 24-nek	4 osztópárja van.	többszöröse a 12.	egy prímszám sem osztója.	
13.	6 fiú találkozik egymással. Mindenki kezét fog mindenkivel.	Összesen 6 kézfogás zajlott le.	Összesen 15 kézfogás zajlott le.	Összesen 12 kézfogás zajlott le.	
13+1		A különbség nem írható fel vegyszám alakba.	A különbség egy pozitív törtszám lesz.	A különbség:	

EKT Füzet 3./3.

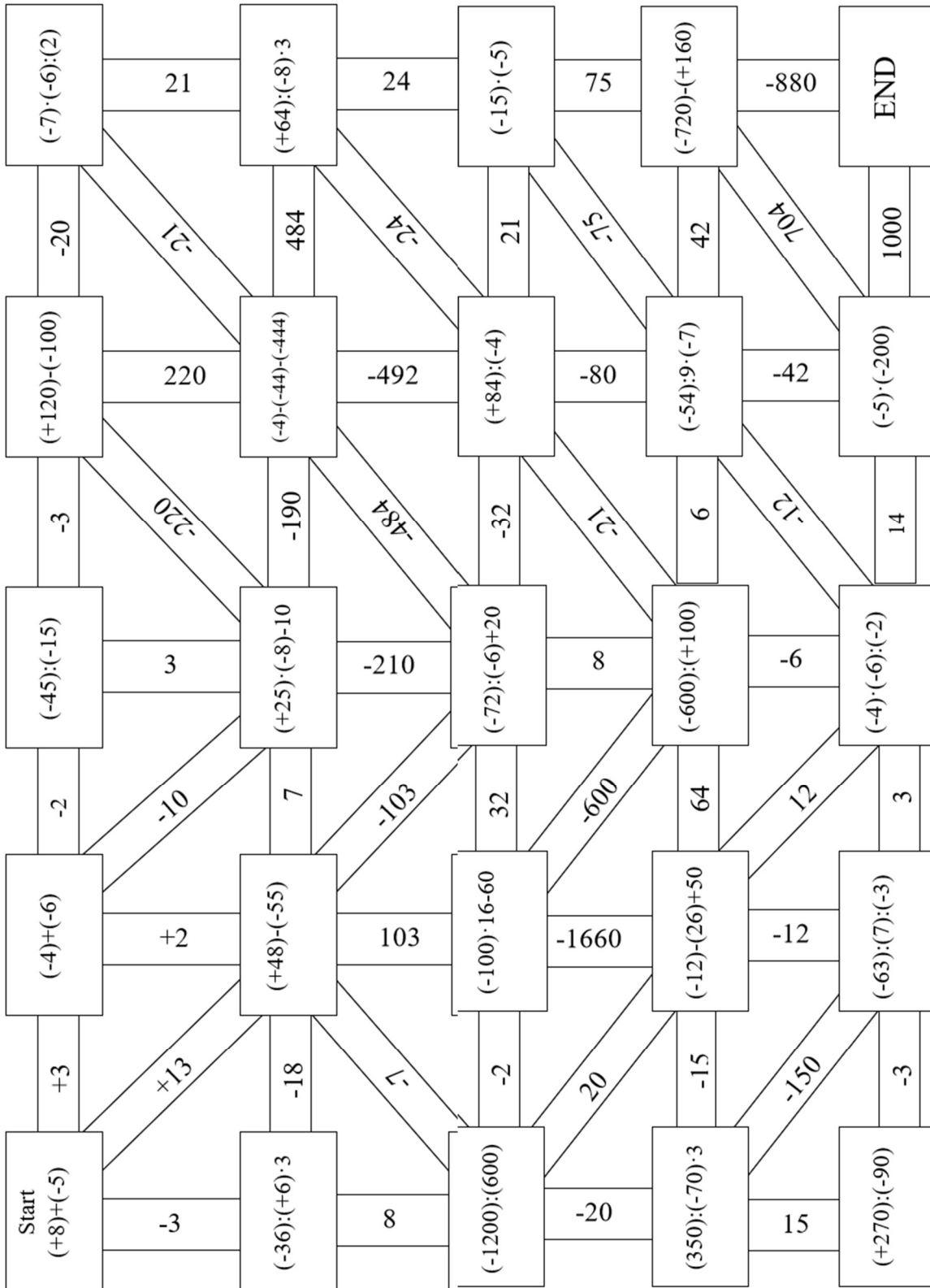
Útkereső játék: kerület - terület

Juss el a START mezőről a CÉL mezőre! Mindig azt az utat válaszd, ahol a jó megoldást talárod a feladathoz! (A mértékegység most az egység.)

EKT Füzet 3./4.

Útkereső játék: egész számok

EKT Füzet 3./5. LEGO oroszlán

2022.10.27-én a felújítás alatt álló Lánchíd igazi oroszlánszobrai mellett egy hasonmás is feltűnt. Az eredeti kőoroszlán súlya 16,2 tonna, méretei megegyeznek a LEGO oroszlán méreteivel. A hasonmás oroszlán 850 ezer legókockából épült fel. 1:1 méretarányú másolata az eredetinek, tehát pontosan ugyanakkora. 5,80 méter hosszú, 170 cm széles és 24,5 dm magas, összesen 2,8 tonnát nyom.

A terveket Dóczy Balázs hivatalos LEGO építőmester készítette. Az összeállítást egy 80 fős csapat, 560 munkaóra alatt végezte el.

A Clark Ádám téren örökdő LEGO oroszlán várhatóan 2022. november végéig várja a kicsiket és nagyokat.

- 1) Mennyi munkaóra alatt lehetett volna megépíteni ugyanezt az oroszlánt, ha egy 100 fős csapat dolgozik rajta?
- 2) Milyen térfogat nagyságú dobozban tudják szállítani az oroszlánt úgy, hogy pontosan elférjen benne?
- 3) Hány kg-ot nyomna, ha az eredeti oroszlán 16200 kilogrammnál kevesebb lenne?

EKT Füzet 3./6. Törtrészes szöveges/1.

A 6. osztályosok három napos osztálykirándulást szerveztek. A kirándulás első napján Kitti elköltötte a pénze felét, a második nap a harmadát, a harmadik napra 1000 Ft-ja maradt.

Mennyi pénze volt eredetileg Kittinek? _____

Egy család minden hónapban előre megtervezi, hogy mire mennyit fognak költeni. Számold ki a januári költségvetésük tételeit, ha tudjuk, hogy a család havi nettó jövedelme 480 000 Ft. Az apa 23%-kal többet keres, mint az anya. Külön-külön mennyi a nettó jövedelmük?

Januári költségvetésük:

- Rezsire (fűtés, villany, víz, gáz, csatorna, közös költség stb.) a jövedelem részét.
- Élelemre a jövedelem 55%-át.
- Mozira a jövedelem 0,5%-át.
- Ruházkodásra a jövedelem 4%-át.
- Közlekedésre (benzin) a jövedelem részét

A többit egy autóra gyűjtik. Mennyi pénzt tudnak egy év alatt félretenni? _____

EKT Füzet 3./7. Törtrészes szöveges/2.

Egy osztály minden tanulója kiválasztott négy tantárgy közül egyet, amelyet a legjobban kedvel. Az osztály tanulóinak fele a testnevelést, negyede a matematikát, hatoda a történelmet, három tanuló pedig a rajzot választotta.

- a) A matematikát vagy a történelmet választották többen? _____
- b) Az osztályba járó tanulók hányad részének kedvenc tantárgya a rajz? _____
- c) Hány tanuló jár ebbe az osztályba? _____
- d) Hány tanuló választotta a matematikát? _____

Kata és barátai péntek délután kerékpártúrára indultak. A péntek esti szállásig a túra teljes hosszának részét tették meg. Szombaton a túra teljes hosszának részét teljesítették. Kata boldogan mondta szombat este a szálláson, hogy a túra teljes útvonalából már 100 kilométert megtettek.

Milyen hosszú a túra teljes útvonala? _____

EKT Füzet 3./8. Törtrészes szöveges/3.

Pistáék négy napos gyalogtúrán vettek részt. Az első nap megtették az egész út hatodát, a második napon pedig az első napon megtett út kétszeresét. Harmadik nap 15 km-t gyalogoltak, így a negyedik napra már csak az egész út harmad része maradt.

- a) Az egész út hányad részét tették meg a második napon? _____
- b) Az egész út hányad részét tették meg a harmadik napon? _____
- c) Hány kilométer hosszú volt a négy napos gyalogtúra? _____
- d) Hány kilométert tettek meg a második napon? _____

Édesanya krémest készített a családnak. Három gyermek a következők szerint osztozott a finom süteményen. Az első megette a krémesek harmadát, a második a megmaradt krémesek harmadát, a harmadik pedig az így megmaradt krémesek harmadát, és végül a tányéron még 8 sütemény maradt.

Hány krémest sütött anya? _____

EKT Füzet 3./9. Törtrészes szöveges/4.

Karcsi ajándékokat vásárol. Anya ajándékára elköltötte a zsebpénze felét, apa ajándékára a maradék pénzének harmadát, testvérének az ekkorra megmaradt pénze negyedéből vett meglepetést, és így 300 Ft-ja maradt.

Mennyibe kerültek az ajándékok külön-külön?

anya ajándéka: _____   apa ajándéka: _____   tesó ajándéka: _____

Egy kirándulócsoport elindult egy hegycsúcs meghódítására. Első nap megtették a teljes út felét, és még 300 métert. Második nap a hátralévő út felét, és még 200 métert. Harmadik nap a hátralévő út harmadát, és még 100 métert. A negyedik napra így 1500 méter út maradt.

a) Hányadik napon tették meg a leghosszabb utat? _____

b) Hány méter utat tettek meg a második napon? _____

c) Hány méter volt a teljes út? _____

EKT Füzet 3./10. Törtrészes szöveges/5.

Cili háromnapos kerékpártúrán vett részt barátaival. Az első napon strandoltak is a Balaton parton, mégis megtették a teljes út részét. A második napon az első napon megtett útnál 12 km-rel többet kerékpároztak. Így elmondhatták, hogy a második nap végére már a teljes út részét megtették.

- A teljes út hányad részét tették meg a második napon? _____
- Hány kilométer hosszú volt a teljes út? _____
- Hány kilométer hosszú utat tettek meg a második napon? _____

Barnáék vándortúrán vettek részt. Az első napon még nem haladtak nehéz terepen, ezért a teljes út részét teljesítették. A második napon az út meredekebb volt, ezért az első napon megtett útnak csak a negyedét tudták megtenni. Ezután már csak 14 km-t kellett teljesíteniük a túra végéig.

- A teljes út hányad részét tették meg a második napon? _____
- A teljes út hányad része volt a maradék 14 km? _____
- Hány kilométer hosszú volt a vándortúra útvonala? _____

EKT Füzet 3./11. Törtrészes szöveges/6.

Andrásék négynapos túrán vettek részt a Tátrában. Az első túranapon az út nagyon meredek volt, ezért csak a teljes út egyötöd részét tették meg. A második nap végén a teljes út felénél lévő táborhelyükre érkeztek. A harmadik napon ismét egy meredek részhez értek, így csak a hátralévő út egyharmad részét tették meg. A negyedik napra 20 km hosszú út maradt.

- a) Az út hányadrészét tették meg a harmadik napon? _____
- b) Az út hányadrészét tették meg a második napon? _____
- c) Hány kilométert tettek meg az utolsó két napon összesen? _____
- d) Hány kilométert tettek meg az első napon? _____
- e) Hány kilométerrel tettek meg többet a második napon, mint a harmadik napon? _____

Egy út aszfaltozásával foglalkozó brigád az első napon elkészült a kijelölt útszakasz felével és még 2 kilométeres szakasszal. A második napon a maradék 25%-át és a hátralévő 6 kilométert aszfaltozták le.

Hány kilométeres út készült el? _____

EKT Füzet 3./12.

Törtrészes szöveges/7.

Egy ékszerész eladta a készlet felét és még 4 db-ot, kedden a maradék felét és még 2 db-ot, szerdán 5 ékszert adott el, és így elfogyott az összes ékszere.

Mennyi ékszere volt hétfőn? _____

Három testvér megevett egy halom csokoládét. A legkisebb megette az összes felét. A középső a csokik harmadánál 2-vel kevesebbet evett meg, míg a legnagyobb a csokik hetedénél 4-gyel többet.

Hány csokoládét ettek meg együtt és külön-külön?

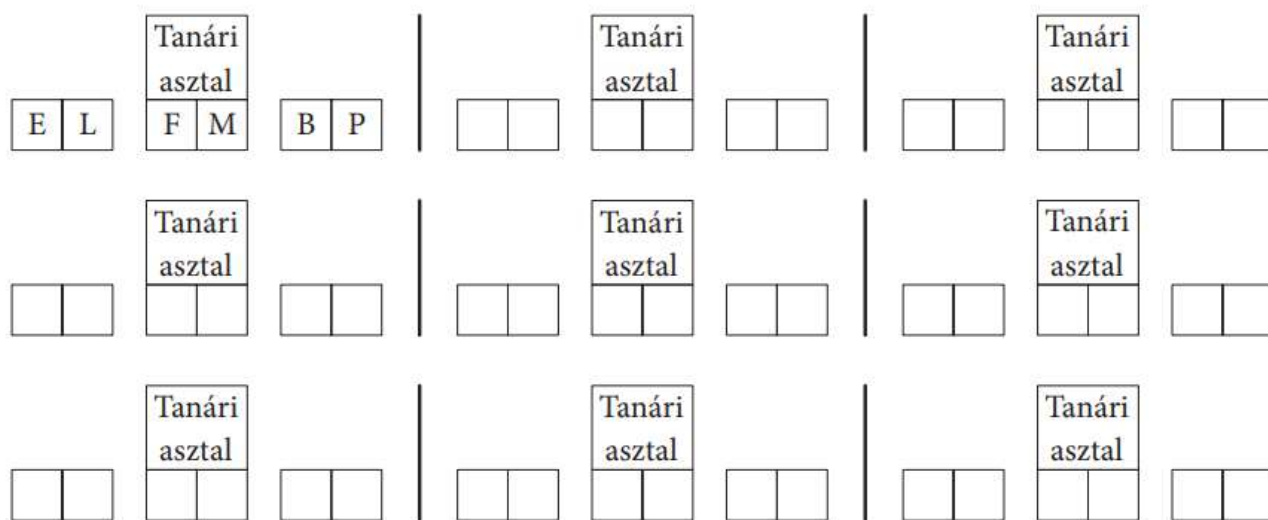
EKT Füzet 3./13. Kombinatorika feladatok/1.

Az osztályfőnök az új ülésrendet tervezi. Már csak az első sor három padjában kell eldöntenie, hogyan ülteti le Ferencet, Miklóst, Pannát, Lillát, Esztert és Benedeket. Tudja, hogy:

- Eszter és Benedek balkezesek, ezért a pad bal oldalára kell ülniük.
- Ferencnek és Miklósnak megengedte, hogy padtársak legyenek, cserébe középen, a tanári asztal előtt ülnek majd.

Egy lehetséges ültetési rendet megadtunk.

Tervezd meg az összes lehetséges ültetési rendet! A gyerekek helyét a nevük kezdőbetűjével jelöld! Vigyázz, hogy csak a feltételeknek megfelelőt adj meg!

Állítsd össze a tíz számjegy felhasználásával az összes olyan pozitív ötjegyű, hússzal osztható számot, melyben:

- a számjegyek egyszer szerepelnek
- csökkenő sorrendben, és
- eggyel több páratlan számjegy van benne, mint páros.

Válaszaidat írd az alábbi táblázat soraiba! Vigyázz! Hibás szám esetén pontlevonás jár.

Lehet, hogy több hely van, mint amennyire szükséged lesz.

EKT Füzet 3./14. Kombinatorika feladatok/2.

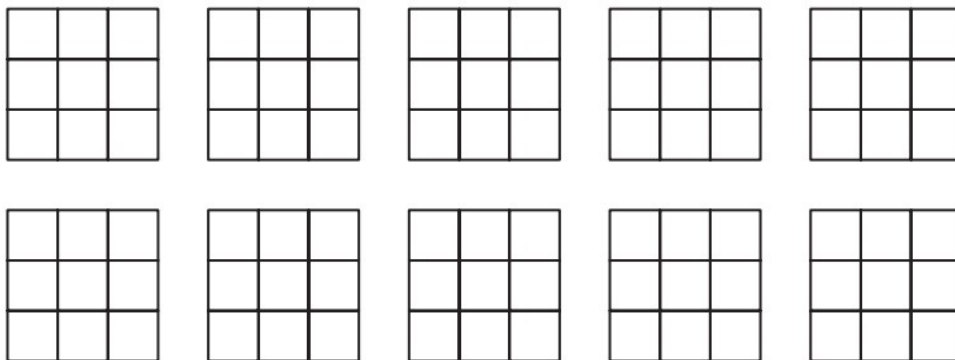
A Rubik-kocka színei: fehér (F), sárga (S), piros (P), narancs (N), kék (K) és zöld (Z).

Az ábrán a kocka egy oldallapja látszik. Nagybetűk beírásával készítsd el az összes lehetséges színkombinációt úgy, hogy a felsorolt feltételek mindegyike teljesüljön! A színeket a kezdőbetűjükkel jelöld!

- A felső sor és a bal oldali oszlop minden négyzete piros színű.
- Összesen ötféle szín szerepel ezen az oldallapon.
- Az egyik átlóban megtalálható a piros, fehér és zöld szín valamilyen sorrendben.
- A sárga nem lehet a zölddel azonos sorban.

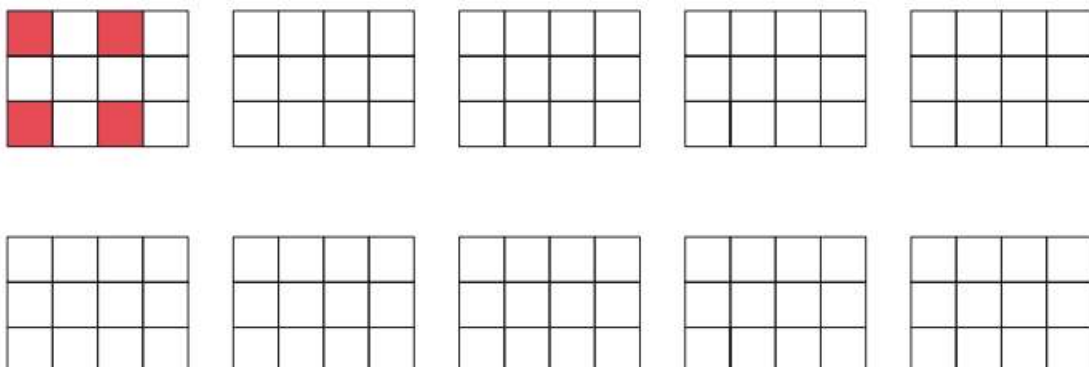
Lehet, hogy több ábra van, mint amennyire szükséged lesz.

Vigyázz! Ha a megoldásaid között hibás is szerepel, azért pontlevonás jár

Emília a négyzetrácsos füzetébe olyan 3×4 -es mintákat tervez, melyek mindegyikében négy kis négyzetet sátrózz be, és ezek sem sarkukkal, sem oldalukkal nem érintkeznek egymással.

Hányféleképpen nézhet ki ez a minta? Rajzold be az ábrákba! (Lehet, hogy több ábra van, mint amennyire szükséged lesz.) Keresd meg a megadottól különböző, összes helyes elrendezést! Vigyázz! Ha a megoldásaid között hibás is szerepel, azért pontlevonás jár.

EKT Füzet 3./15.

Kombinatorika feladatok/3.

Gábor minden reggel a reggelijéhez négyféle italból választ, de csak egyfélét. Tudjuk, hogy július 1-én reggel kakaót ivott, majd a következő napokon teát, tejet, gyümölcslevet, ebben a sorrendben. A gyümölcsle után mindig kezdi előlről a megadott sorrendben.

- a) Milyen italt ivott július 26-án reggel?
- b) Melyik italt fogyasztotta a legkevesebbszer júliusban?
- c) Július 1-től számítva melyik lesz az első olyan hónap, amelynek az utolsó napján Gábor elmondhatja: mindegyik italt ugyanannyiszor fogyasztottam el?
- d) Melyik hónap lesz az első, amikor elsején ismét kakaót fog inni?

EKT Füzet 3./16. Sorozatok/1.

Egy ábraszorozat első hét tagja látható a képen. A nyilak iránya és színe a rajzon látható sorrendben ismétlődnek.

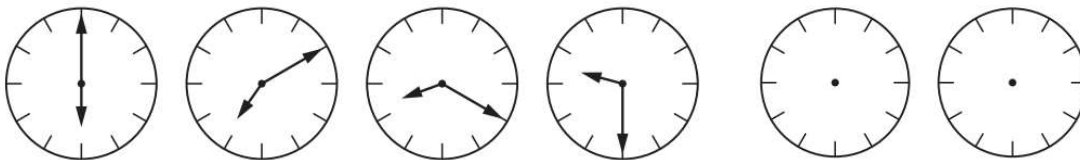
- Add meg az ábraszorozat következő három elemét!
- Milyen elem áll a 19. helyen?
- Milyen formájú a 36. elem?
- Milyen színű a 90. elemhez legközelebb található balra mutató nyíl?
- Miből van több az első 17 elem között: pirosból vagy zöldből?

Az alábbi ábrán órák sorozatának négy tagja látható.

- Rajzold le a sorozat következő 2 tagját!
- Hány perc telt el az első és a negyedik időpont között?

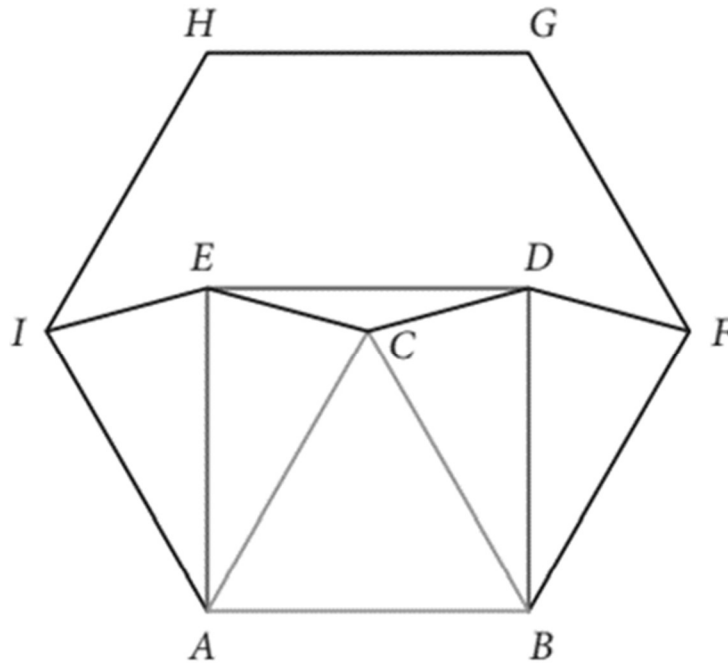
EKT Füzet 3./17. Sorozatok/2.

- a) Add meg a tizedestört alakjában szereplő számjegyek halmazát!
- b) A tizedesvesszőtől jobbra a 11. vagy a 21. számjegy a nagyobb a tizedestört alakjában? Mennyivel?
- c) Hány darab számjegyet kell leírni a tizedestört alakjában a tizedesvesszőtől jobbra, hogy ezek összege pontosan 2030 legyen? Válaszodat indokold!

EKT Füzet 3./18. Szögszámítás/1.

Az A B F G H I szabályos hatszögnek, az A B D E négyzetnek és az A B C szabályos háromszögnek közös oldala az A B.

- Mekkora az E A C szög nagysága?
- Mekkora az I E D szög nagysága?
- Nevezd meg az ábrán (csúcsaik felsorolásával) két egybevágó háromszöget! Indokold, hogy miért egybevágók!
- Milyen fajta négyszög az A I E C négyszög?

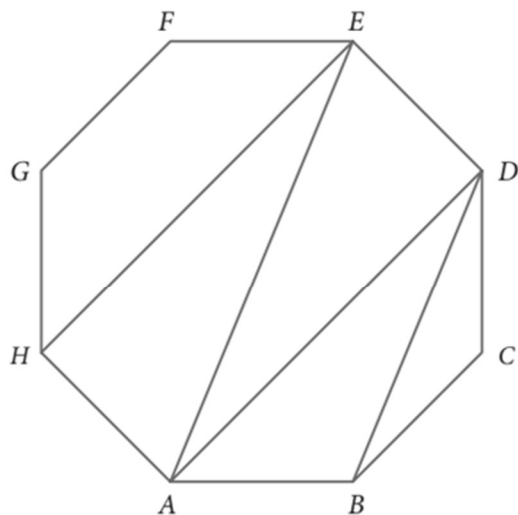

EKT Füzet 3./19. Szögszámítás/2.

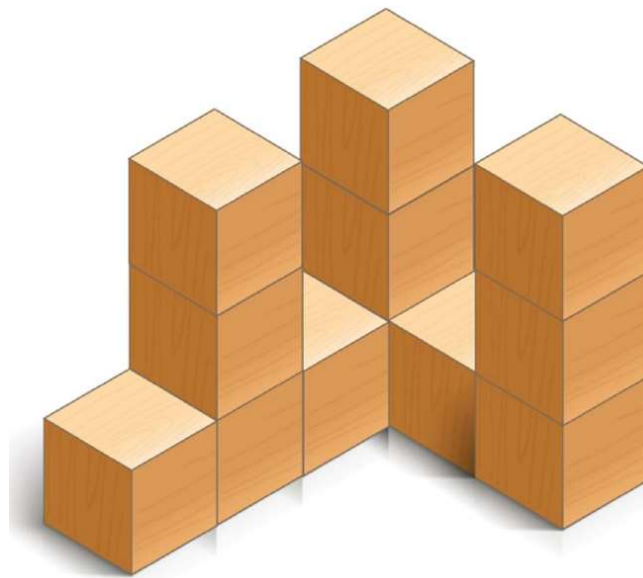
Egy szabályos nyolcszög néhány átlóját berajzoltuk.

Válaszolj az alábbi kérdésekre!

- Mekkora az BCD szög?
- Milyen típusú háromszög a BCD háromszög az oldalai hosszát és a szögei nagyságát tekintve?
Válaszodat indokold!
- Add meg az ABDE trapéz belső szögeinek nagyságát!
- Add meg azokat a szakaszokat, amelyek párhuzamosak EH szakasszal!

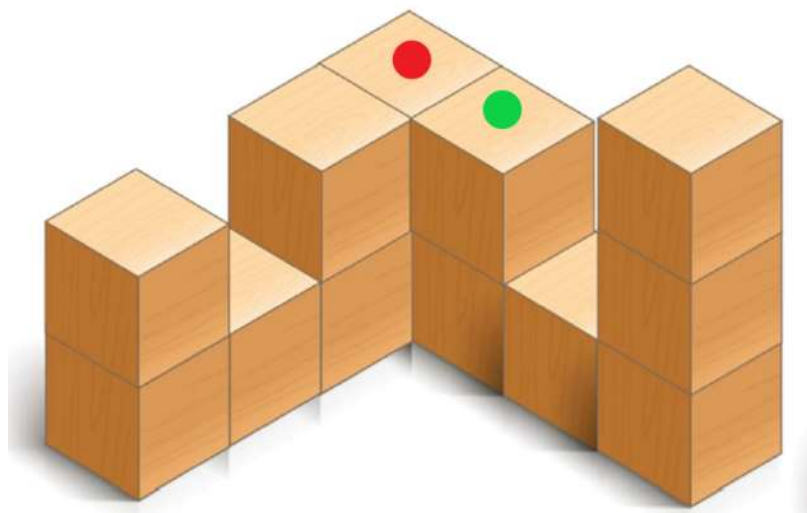

EKT Füzet 3./20. Kockatestek - haladó/4.

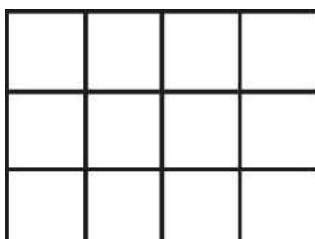

- Melyik nagybetűre hasonlít a test alulnézeti képe? _____
- A kockákat átrendezve hány különböző téglatestet lehetne kirakni az összes kocka felhasználásával? _____
- Hány olyan egységkocka van, amely pontosan egy kockával szomszédos? _____
- Hogyan lehetne átrendezni a kockákat úgy, hogy ne legyen olyan, aminek csak egy szomszédja van? _____
- Mekkora a test térfogata, ha egy kiskocka élei hosszának összege 36 cm? _____
- Hány négyzetlapot kell befesteni, ha az asztalon hagyva festjük be a testet? _____

EKT Füzet 3./21. Kockatestek - haladó/5.

Rajzold le az oldalnézeti képét!

Ha a piros és zöld pöttyel jelölt kiskockák között függőlegesen elvágjuk az alakzatot, melyik térfél fog több kiskockából állni? _____

Hány éle van a testnek? _____

Egységkockákból akarjuk megépíteni a testet. Hány négyzetlapot kell beragasztózni, ha az illesztéseknél csak az egyik kocka lapjára kerül ragasztó? _____

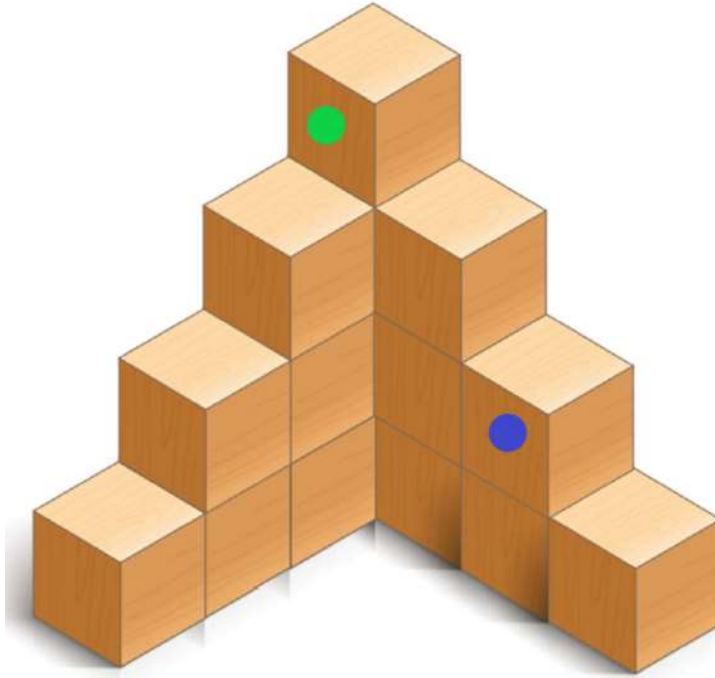

Hány dm^3 a test térfogata, ha egy kocka egy éle 6 cm? _____

Hány olyan négyzetlap van, ami ebből a nézetből nem látszik, de a testet elforgatva láthatóvá válna? _____

EKT Füzet 3./22. Kockatestek - haladó/6. (6-8.)

Hány egységkocka alkotja a testet? _____

A kék pöttyel jelölt kocka szintjén vagy a zöld pöttyel jelölt kocka oszlopában van több kocka?
_____

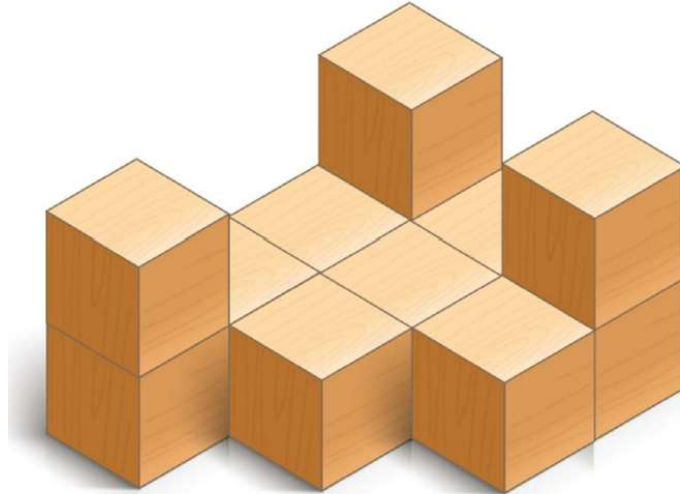
Miből van több: azokból a kockákból, amik ebből a nézetből nem látszanak vagy amelyek a kékkel jelölt kockával szomszédosok? _____

Elkészítjük a test alaprajzát. Hány cm lenne a kerülete, ha a kiskocka egy éle 7 cm? _____

Ha ezt a mintát követnénk és alulra még egy szintet szeretnénk építeni, akkor hány kockára lenne szükség? _____

Mennyivel nagyobb az egységkockákból alkotott test térfogata, mint egy 2 egység élhosszúságú kocka térfogata? _____

EKT Füzet 3./23. Kockatestek - haladó/7. (6-8.)

Minimum hány kocka áthelyezésével hozható létre olyan test, amelyben minden kocka legalább két másikkal szomszédos? _____

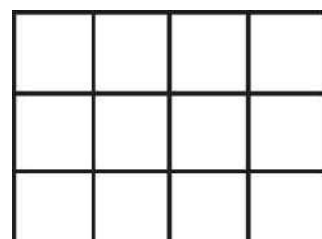
Jelölj meg két kockát, amelyek között függőlegesen/vízszintesen elvágva a testet mindkét térfélre ugyanannyi kocka kerülne! _____

Melyik nézet(ek)ből látszik a legkevesebb négyzetlap? _____

Hány kockával kell kiegészíteni a felső szintet, hogy ugyanannyi kockából álljon, mint az alsó?
_____

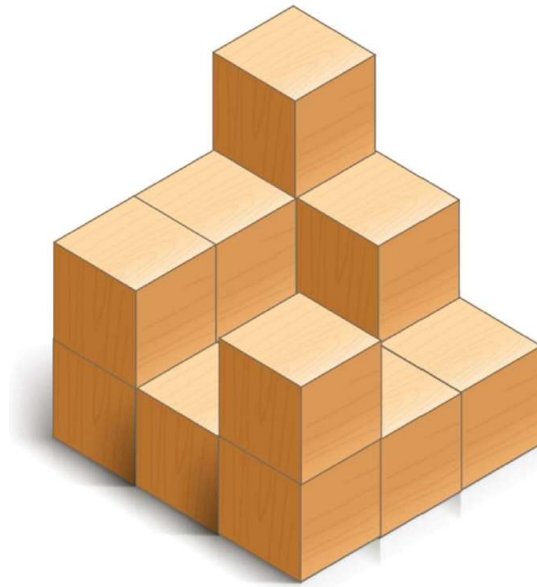
Ha az egész testet festékbe mártanánk, majd szétszednénk, akkor miből lenne több: azokból, amelyeknek 2 oldala maradt eredeti színű vagy amelyeknek 3 festékes? _____

A testet ráhelyezzük egy négyzethálós lapra. Írd bele a négyzetekbe, hogy az egyes oszlopokban hány kocka található!

EKT Füzet 3./24. Kockatestek - haladó/8. (6-8.)

- A test legalsó szintjét már megépítették. Hány egységnégyzetet kell ezután beragasztózni, ha minden illesztésnél mindkét négyzetet bekenjük és a fenti testet szeretnénk létrehozni? _____
- Hány darab egységkockából áll? _____
- Hány kis kockára lenne szükség összesen, hogy az eredetik áthelyezése nélkül egy nagyobb kockát építhessünk? _____
- Jelöld be, hogy mely kockák azok, amelyeket elmozdítva másik kocka nem fog megmozdulni, ha a test nincs összeragasztva, csak egymásra építve! _____
- A kockák hányadrésze található a középső szinten? _____
- Melyik nézet(ek)ből látszik a legtöbb egységnégyzet? _____

EKT Füzet 3./25. Különleges számok: 2023

2023

"A Harshad számok már csak ilyenek! (Azokat a számokat nevezzük harshad számoknak, amelyek az adott számrendszerben oszthatók saját számjegyeik összegével). A „harshad” szó a szanszkrit harsha szóból származik, és „nagy vidámság”, „nagy öröm” a jelentése."

2023 Bizonyítsd, hogy a 2023 harshad szám!

2023 prímszám vagy összetett szám? _____

2023 $(10+x) \cdot (10+x) \cdot x$ alakban is felírható. Mennyi az x ? _____

2023 megfelelő ábrázolása római számmal: _____

2023 Tedd ki a megfelelő műveleti jeleket úgy, hogy a művelet eredménye 2023 legyen!

$$(1111 \square 111 \square 11) \square (1 \square 1) \square 1 = 2023$$

2023 Fejezd ki a következő számokat a 2023 számjegyeiből alkotott műveletekkel! (kivonás, összeadás, szorzás, osztás, hatványozás, zárójelek használata)

Pl.:

$$0 = 2 \cdot 0 \cdot 2 \cdot 3$$

$$1 = 2 \quad 0 \quad 2 \quad 3$$

$$2 = 2 \quad 0 \quad 2 \quad 3$$

$$3 = 2 \quad 0 \quad 2 \quad 3$$

$$4 = 2 \quad 0 \quad 2 \quad 3$$

$$5 = 2 \quad 0 \quad 2 \quad 3$$

$$6 = 2 \quad 0 \quad 2 \quad 3$$

$$7 = 2 \quad 0 \quad 2 \quad 3$$

$$8 = 2 \quad 0 \quad 2 \quad 3$$

$$9 = 2 \quad 0 \quad 2 \quad 3$$

$$10 = 2 \quad 0 \quad 2 \quad 3$$

EKT Füzet 3./26.

Vegyes szöveges feladatok/1.

Eszter 6 darab üveggolyót és 2 darab matricát vett a boltban 580 Ft-ért. A barátnője másnap 5 darab matricát és 6 darab üveggolyót vett, amiért 730 Ft-ot fizetett.

Mennyibe kerül

- a) 3 darab matrica: _____ Ft
- b) 1 darab matrica: _____ Ft
- c) 6 darab üveggolyó: _____ Ft
- d) 1 darab üveggolyó: _____ Ft

Tamara 2 csokit és 1 dobozos üdítőt vásárolt az iskolai büfében és ezért 420 Ft-ot fizetett. Berta 1 csokit és 2 dobozos üdítőt vett 390 Ft-ért.

- a) Mennyibe kerül egy csoki és egy dobozos üdítő?
csoki: _____ Ft   dobozos üdítő: _____ Ft
- b) Hány csokit tudna vásárolni 750 Ft-ból? _____
- c) Mennyi pénze maradna, ha 1000 Ft-ja lenne és a lehető legtöbb dobozos üdítőt vásárolná meg? _____

EKT Füzet 3./27. Vegyes szöveges feladatok/2.

Tomi és apukája életkorának összege 42 év. Édesapja ötször annyi idős, mint Tomi.

a) Hány éves Tomi és apukája?

Tomi: _____ éves   Apa: _____ éves

b) Mennyi lesz az életkoruk összege 12 év múlva? _____

c) Hány év múlva lesz az életkoruk összege éppen 80? _____

d) Hány év múlva lesz Tomi apukája kétszer annyi idős, mint Tomi? _____

Anna, Zoli és Kata testvérek. Amikor Kata 4 éves volt, akkor született Zoli. Most ünneplik Anna 1. születésnapját, és Zoli már 4 éves.

a) Hány éves volt Kata, mikor Anna született? _____ éves

b) Mennyi lesz az életkoruk összege 8 év múlva? _____ éves

c) Hány év múlva lesz az életkoruk összege 73 év? _____ év múlva

EKT Füzet 3./28.

Helyiérték póker (5 jegyű szám)

Dobj annyi kockával, ahány jegyű számról szól a póker! Állítsd össze a feltételnek megfelelő számokat!

KATEGÓRIA	5 JEGYŰ SZÁM
A százások helyén 3 van.	
A tízezrek helyén 5 van.	
A tízesek helyén 2 van.	
Az ezresek helyén 4 van.	
A százások és az tízezrek helyén álló számok összege 8.	
A számjegyek összege 18.	
A szám két számjegye megegyezik.	
A szám három számjegye megegyezik.	
Bármilyen számot írhatasz ide a dobott számok felhasználásával!	

KATEGÓRIA	5 JEGYŰ SZÁM
A százások helyén 3 van.	
A tízezrek helyén 5 van.	
A tízesek helyén 2 van.	
Az ezresek helyén 4 van.	
A százások és az tízezrek helyén álló számok összege 8.	
A számjegyek összege 18.	
A szám két számjegye megegyezik.	
A szám három számjegye megegyezik.	
Bármilyen számot írhatasz ide a dobott számok felhasználásával!	

EKT Füzet 3./29. Helyiérték póker (6 jegyű szám)

Dobj annyi kockával, ahány jegyű számról szól a póker! Állítsd össze a feltételnek megfelelő számokat!

KATEGÓRIA	6 JEGYŰ SZÁM
A százások helyén 3 van.	
A tízezrek helyén 5 van.	
A tízesek helyén 2 van.	
Az ezresek helyén 4 van.	
A százások és az tízezrek helyén álló számok összege 8.	
A számjegyek összege 18.	
A szám két számjegye megegyezik.	
A szám három számjegye megegyezik.	
Bármilyen számot írhatasz ide a dobott számok felhasználásával!	

KATEGÓRIA	6 JEGYŰ SZÁM
A százások helyén 3 van.	
A tízezrek helyén 5 van.	
A tízesek helyén 2 van.	
Az ezresek helyén 4 van.	
A százások és az tízezrek helyén álló számok összege 8.	
A számjegyek összege 18.	
A szám két számjegye megegyezik.	
A szám három számjegye megegyezik.	
Bármilyen számot írhatasz ide a dobott számok felhasználásával!	

EKT Füzet 3./30.

Vegyes szöveges feladatok/4.

Egy nagy állatkertben a fókák és pingvinek aránya 4 : 9-hez. Január elején egy másik állatkertbe szállítják a pingvinek harmadát, január végén pedig 8 pingvint elvisznek egy harmadik állatkertbe. Így februárra a fókák és pingvinek aránya 4 : 2-re módosul. Mennyi fóka és pingvin volt eredetileg az állatkertben? Válaszodat indokold!

Nyáron egy gyümölcsöskert „Szedd magad” akciót hirdetett. Két család együtt ment almát szedni. Megegyeztek, hogy a leszedett almát együtt méretik le, s abból mindenki ugyanannyit kap. Milyen arányban osztozkodott a két család, ha összesen 54 kg almát szedtek, és az egyik család négytagú, a másikban öten vannak? Mennyi jutott egy-egy családtagnak?

EKT Füzet 3./31.

Vegyes szöveges feladatok/5. (6-8.)

Egy kosárlabda meccsen az egyik csapatból 7 játékos lépett pályára. Összesen 88 pontot szereztek. Három játékos nem szerzett pontot. Két játékos ugyanannyi pontot dobott. Az egyik társuk háromszor annyit dobott, a másik társuk pedig fele annyi pontot szerzett, mint ők ketten külön - külön. Hány pontot dobtak a játékosok külön - külön?

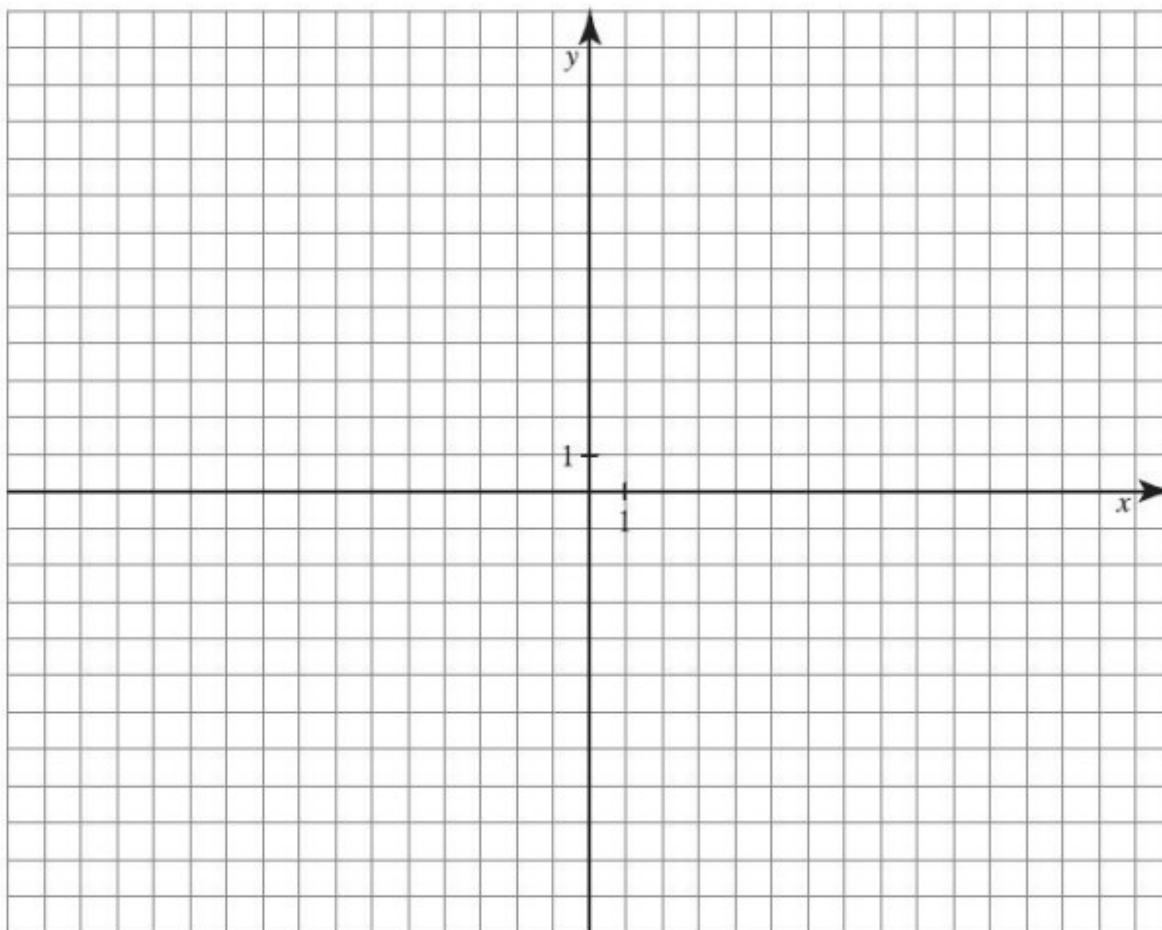
Egy téglalap oldalai $a = 5$ cm, $b = 29$ cm. Az a oldalt 2 centiméterrel növeljük. Mennyivel kell csökkenteni a b oldalt, ha azt akarjuk, hogy a területe ne változzon?

EKT Füzet 3./32.

Geometriai transzformációk/1.

1. Ábrázold az ABC háromszöget egy koordináta-rendszerben az A (1; 3), B (0; 5), C (-2, 3) csúcsokkal, valamint A'B'C' háromszöget A' (2; 2), B' (4; 1) és C' (2, -1) koordinátákkal!

a) Rajzold be azt az egyenest, melyre ABC háromszöget tükrözve A'B'C' háromszöget kapjuk! Add meg annak a lineáris függvénynek a hozzárendelési szabályát, melynek képe ez az egyenes!

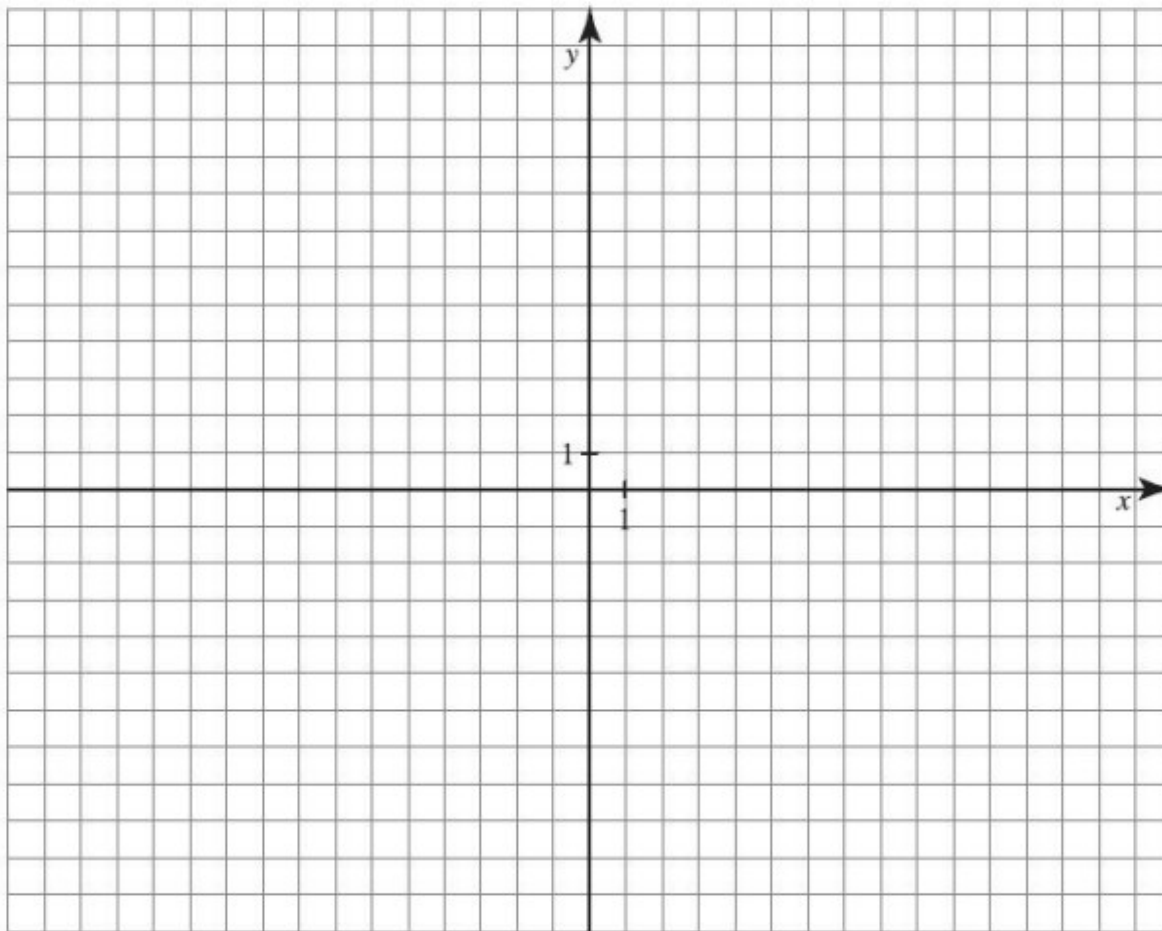
b) Tükrözd az ABC háromszöget az origóra! Az így kapott háromszög csúcsait jelöld A'', B'' és C'' pontokkal! Add meg ezek koordinátáit

EKT Füzet 3./33.

Geometriai transzformációk/2.

2. Megadtuk egy négyszög csúcsainak koordinátáit: A (6; 3), B (6; -4), C (-2; -2), D (1; 3).

Ábrázold az ABCD négyszöget, majd végezd el az alábbi transzformációkat! Mindegyik esetben add meg az új négyszög csúcsainak koordinátáit!

a) Tükrözz az első síknegyed szögfelező egyenesére! Jelölje az új négyszög csúcsait A'B'C'D'.

b) Tükrözz a második síknegyed szögfelező egyenesére! Jelölje az új négyszög csúcsait A''B''C''D''.

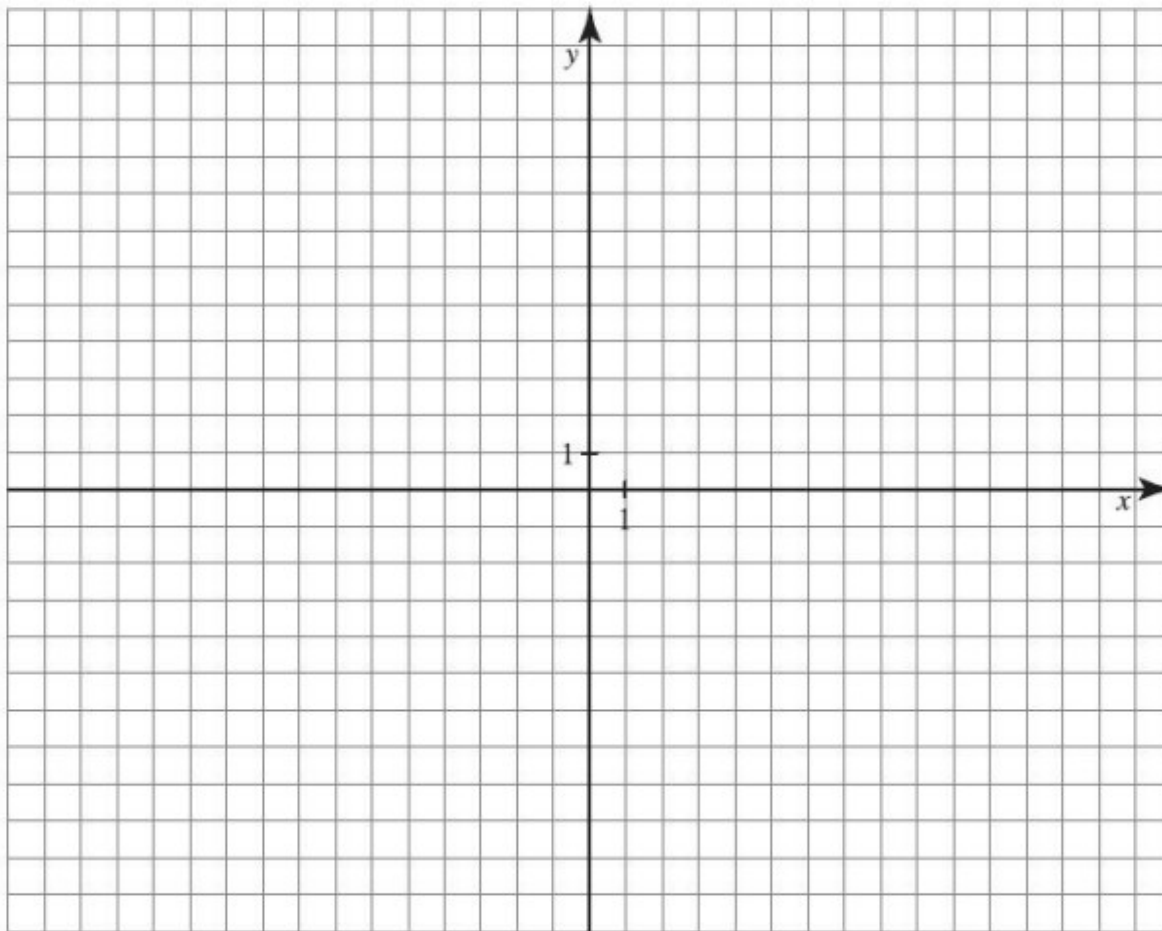
Milyen síkidomot határoz meg az előző feladat ABCD és A'B'C'D' négyszögének közös része? Milyen szimmetriája van ennek a síkidomnak? Add meg a közös rész csúcsainak koordinátáit!

Milyen síkidomot határoz meg az előző két feladatban szereplő A'B'C'D' és A''B''C''D'' négyszögek közös része? Milyen szimmetriája van ennek a síkidomnak?

EKT Füzet 3./34.

Geometriai transzformációk/3.

3. Adott a koordináta-rendszerben egy négyszög négy csúcsa: A $(-5; -1)$, B $(1; 2)$, C $(0; 6)$ és D $(-3; 5)$. Tükrözd az ABCD négyszöget a megadott pontokra, és mindegyik esetben add meg az új négyszög csúcsainak koordinátáit!

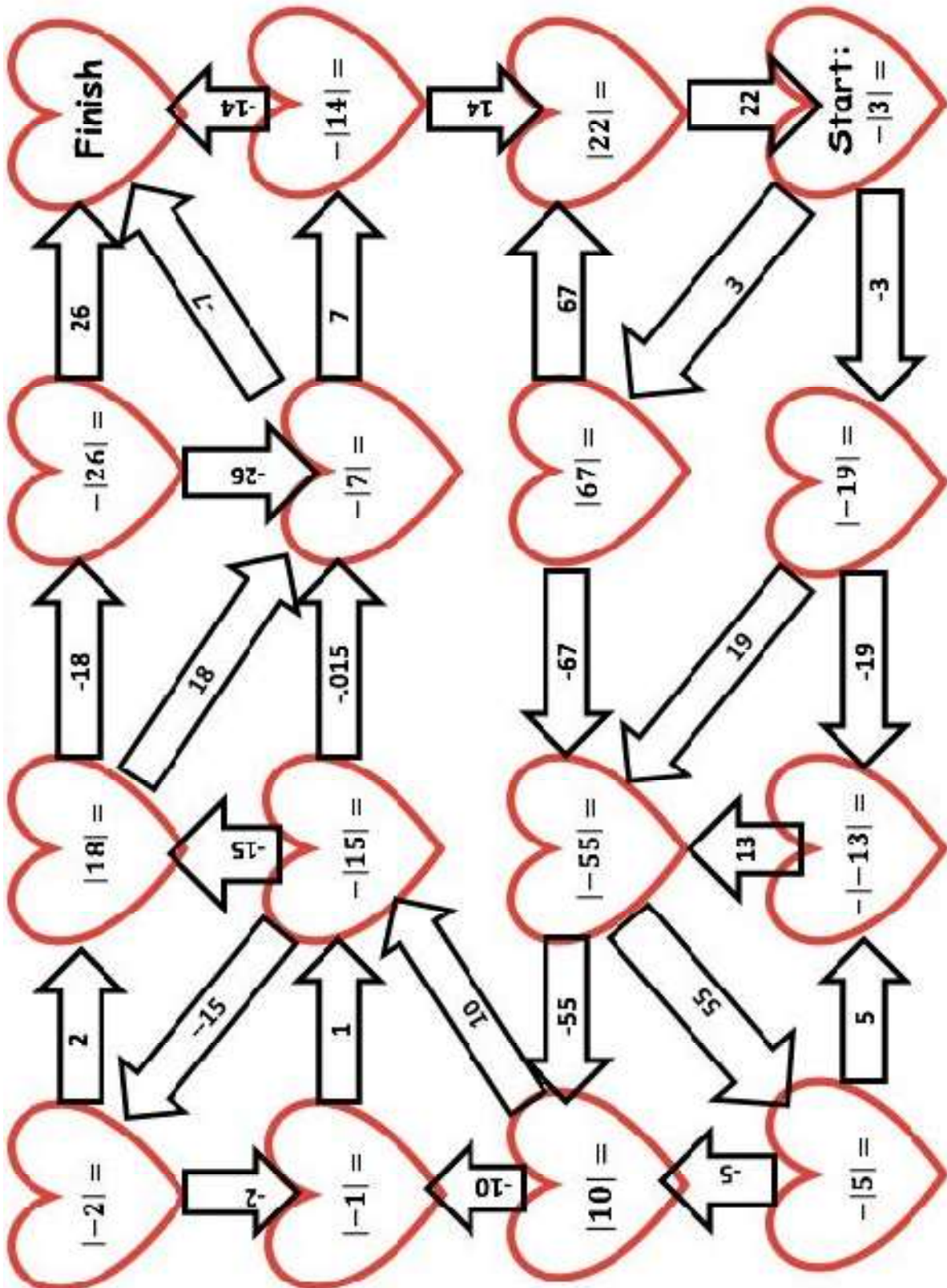

- a) O $(0; 0)$ Legyen az új négyszög: $A'B'C'D'$.
- b) K₁ $(2; 0)$ Legyen az új négyszög: $A_1 B_1 C_1 D_1$
- c) K₂ $(0; 3)$ Legyen az új négyszög: $A_2 B_2 C_2 D_2$.

A feladatban szereplő négy négyszög közül ki lehet választani kettőt-kettőt, amelyeknek van közös része. Melyek ezek a négyszögek, és milyen síkidomot alkot a közös részük?

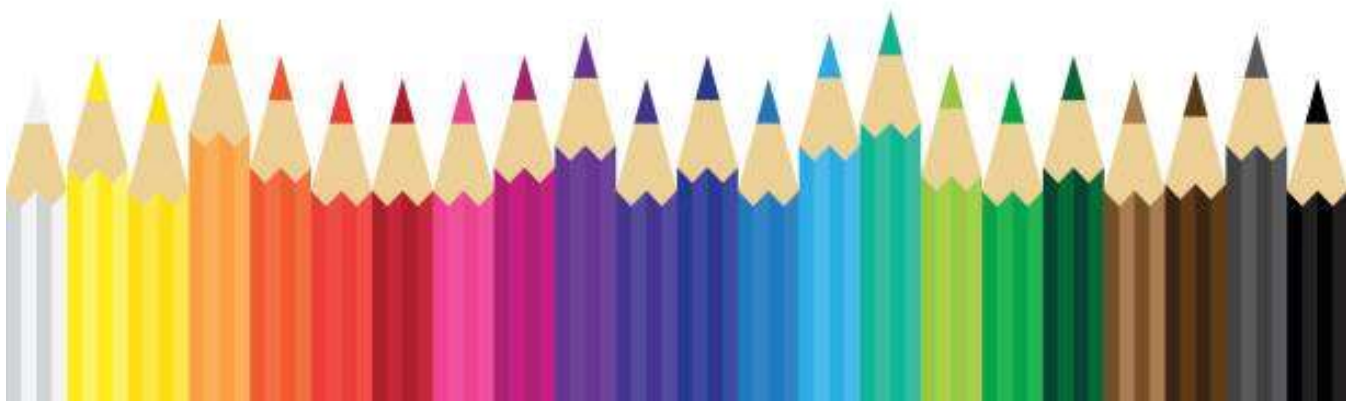
Milyen helyzetű és milyen méretű egymáshoz képest az előző két feladatban szereplő AB, $A'B'$, A_1B_1 , A_2B_2 szakasz?

EKT Füzet 3./35. Abszolútérték útvesztő

Sikeres felkészülést kívánunk!

Örülünk, ha segíthetünk ebben a
Képességforrás Egyesület
Esélykiegyenlítő Felvételi Tréning
feladatlapjaival.

A teljes sorozat támogatója Újbuda Önkormányzata:

Képességforrás Egyesület * Budapest, 2023